

Σύγχρονος

Οδηγός Λειτουργίας
των Λασαλιανών Σχολείων

Περιεχόμενα

Μετάφραση και Επιμέλεια Κειμένων:

Μάρκος Βαρθαλίτης, Σταυρούλα Κανελλοπούλου

Επιμέλεια Έκδοσης:

Σταυρούλα Κανελλοπούλου, Ιωάννης Παπαδόπουλος

Προσαρμογή:

Frère Nicolas Πρίντζης

Εικονογράφηση:

Ψηφιακό Αρχείο Παγκόσμιου Οργανισμού «La Salle»

<https://www.lasalle.org/en/resources/>

Αντώνης Ρηγούτσος, Αριστέα Νάστου

Σχεδιασμός, Παραγωγή και Επιμέλεια Έκδοσης:

Αριστέα Νάστου

Έκδοση: Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle» Ελλάδα

Εκτύπωση: ΤΥΠΟΚΥΚΛΑΔΙΚΗ Α.Ε. - Σύρος

Η έκδοση διανέμεται δωρεάν

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2023

Σύγχρονος Οδηγός Λειτουργίας των Λασαλιανών Σχολείων

Α΄ ΜΕΡΟΣ	5
1. Προλογικό Σημείωμα	7
2. Ο άγιος Jean-Baptiste de La Salle	9
3. Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle»	11
4. Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle» Ελλάδα	15
5. Διοίκηση – Εποπτεία	21
6. Εμφύχωση – Επιμόρφωση	25
7. Το λασαλιανό πνεύμα	27
8. Η ταυτότητα του λασαλιανού εκπαιδευτικού	31
9. Το Εκπαιδευτικό Parcours	35
10. Οι δώδεκα αρετές του καλού δασκάλου	39
11. Η λασαλιανή παιδαγωγική	43
Β΄ ΜΕΡΟΣ Το Λασαλιανό Εκπαιδευτικό/Παιδαγωγικό Σχέδιο	53
Saint Jean-Baptiste de La Salle, ιδρυτής των λασαλιανών σχολείων	55
Πρόλογος - Μια ιστορία με βαθιές ρίζες στην παράδοση	56
Κεφάλαιο 1 - Στην υπηρεσία των νέων και κυρίως των πιο αναγκεμένων	61
1.1 Γνώση των μαθητών εξατομικευμένη και σφαιρική	61
1.2 Πρωταρχικό μέλημα: ιδιαίτερη φροντίδα για όσους μαθητές αντιμετωπίζουν προβλήματα	62
1.3 Διαπαιδαγώγηση που διαπνέεται από αγάπη για τους μαθητές	63
1.4 Προϋποθέσεις για τη σωστή λειτουργία του σχολείου	63
1.4.1 Μέσα που διαθέτει το σχολείο	64
1.4.2 Συνεργασία με την οικογένεια και άλλους αρμόδιους φορείς	65
1.4.3 Αξιολόγηση σε τακτά χρονικά διαστήματα	65
Κεφάλαιο 2 - Όλοι μαζί σε συνεργασία με τα άλλα λασαλιανά σχολεία	67
2.1 Όλοι μαζί	67
2.1.1 Με σεβασμό απέναντι στη διαφορετικότητα	67
2.1.2 Για την εκπλήρωση της κοινής αποστολής	68
2.1.3 Σε μια εκπαιδευτική κοινότητα	69

2.2	Σε συνεργασία με τα άλλα λασαλιανά σχολεία	69
2.2.1	Συμμετοχή στην κοινή προσπάθεια	69
2.2.2	Δίκτυο σχολείων	71
2.2.3	Λασαλιανή εποπτεία	71
Κεφάλαιο 3 - Η διάπλαση του ανθρώπου και η χριστιανική αγωγή		73
3.1	Η συμβολή του σχολείου στην κριτική σκέψη	73
3.2	Βασικές αξίες που πρέπει να προάγει το λασαλιανό σχολείο	74
3.2.1	Ελευθερία και αυτονομία των νέων	74
3.2.2	Υπευθυνότητα	74
3.2.3	Σεβασμός και αξιοπρέπεια	74
3.2.4	Τρόποι καλής συμπεριφοράς και ευπρέπειας	75
3.2.5	Αγάπη προς τον πλησίον και τον εαυτό μας	75
3.3	Χριστιανική αγωγή	76
3.3.1	Μια αποστολή που έχει τις ρίζες της στην παράδοση του λασαλιανού σχολείου	76
3.3.2	Μια αποστολή που αποδέχεται η εκπαιδευτική κοινότητα	77
3.3.3	Το λασαλιανό σχολείο: χώρος για κοινές πνευματικές εμπειρίες	77
Επίλογος		79

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Σύγχρονος
Οδηγός Λειτουργίας
των Λασαλιανών Σχολείων

01

Προλογικό σημείωμα

Αγαπητοί εκπαιδευτικοί του Λασαλιανού Δικτύου Ελλάδας,

Το θέμα της 46^{ης} Γενικής Σύναξης του Τάγματος των Αδελφών των Χριστιανικών Σχολείων, **Ανοίγουμε νέους δρόμους, για να μεταμορφώσουμε ζωές**, είναι επίκαιρο όσο ποτέ άλλοτε, σε μια εποχή που η εκπαίδευση είναι επείγουσα ανάγκη για τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής των ανθρώπων.

Η ζωή του Ιωάννη-Βαπτιστή Δελασάλ είναι η ιστορία ενός ανθρώπου που αναζήτησε νέους δρόμους, για να μεταμορφώσει ζωές. Και εμείς, τον 21^ο αιώνα, συνεχίζουμε τη λασαλιανή παράδοση και ιστορία, ανακαλύπτοντας νέα εκπαιδευτικά μονοπάτια, για να διαπαιδαγωγήσουμε τα παιδιά και τους νέους, ώστε να δημιουργήσουν έναν κόσμο πιο ειρηνικό και πιο δίκαιο.

Σε μια θάλασσα απόγνωσης, έλλειψης προσανατολισμού και νοήματος ζωής, περιβαλλοντικής βεβήλωσης και μοναξιάς, καλούμαστε να ανοιχτούμε στον άλλον, να τον προσεγγίσουμε με σεβασμό και πνεύμα αδελφοσύνης και να εργαστούμε όλοι μαζί για το κοινό καλό. Όμως, όπως ο Ιδρυτής και οι Frères, δεν αποθαρρυνόμαστε από τις ποικίλες προκλήσεις και κρίσεις της εποχής μας. Οι λασαλιανές εκπαιδευτικές αξίες της υπευθυνότητας, της δικαιοσύνης, της δημιουργικότητας, της ικανότητας συνεργασίας, του σεβασμού στον άλλον και στο περιβάλλον αποτελούν τα μέσα, για να απαντήσουμε στα σύγχρονα προβλήματα. Ως εκπαιδευτικοί, γνωρίζουμε πολύ καλά ότι αυτή η μεταμόρφωση απαιτεί χρόνο και υπομονή, συλλογική δράση και συνεργασία.

«Περπατώντας μαζί με τον Χριστό, που είναι η αληθινή Οδός, και η δική μας ζωή μεταμορφώνεται και εμείς γινόμαστε προζύμι, αλάτι, φως», σύμφωνα με τα λόγια του Πάπα Φραγκίσκου. Με το παράδειγμά μας, εργαζόμενοι στις εκπαιδευτικές μας κοινότητες ως φάροι ελπίδας και φωτός, μπορούμε να ανοίξουμε και εμείς νέους δρόμους, για να μεταμορφώσουμε τις ζωές όσων μας έχουν εμπιστευτεί. Να ανοίξουμε νέους δρόμους, ώστε να μπορούν τα παιδιά να ονειρεύονται ένα παραγωγικό και ελπιδοφόρο αύριο, για να χτίσουν το μέλλον τους στις ανθρωπιστικές και χριστιανικές αξίες.

Ο σύγχρονος Οδηγός Λειτουργίας των Σχολείων ή αλλιώς η «Βίβλος των σχολείων μας» περιλαμβάνει: **α) το Λασαλιανό Εκπαιδευτικό/Παιδαγωγικό Σχέδιο, β) τα χαρακτηριστικά του λασαλιανού πνεύματος, της ταυτότητάς μας, καθώς και της λασαλιανής παιδαγωγικής, γ) το Εκπαιδευτικό Parcours** (μια εκπαιδευτική διαδρομή που θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές μας να καλλιεργήσουν τις ανθρωπιστικές αξίες και να τις μετατρέψουν σε αρετές, βιώνοντάς τες πρώτα στη σχολική ζωή) και **δ) τις δώδεκα αρετές του καλού δασκάλου.**

Εύχομαι το εγχειρίδιο αυτό να γίνει οδηγός για όλους τους εκπαιδευτικούς του Λασαλιανού Δικτύου Ελλάδας, ώστε να διαπαιδαγωγούν τα παιδιά και τους νέους του σήμερα, με ενθουσιασμό και αγάπη, με όραμα και έμπνευση.

Σταυρούλα Κανελλοπούλου
Πρόεδρος του Συ.Λ.Ε.Α.

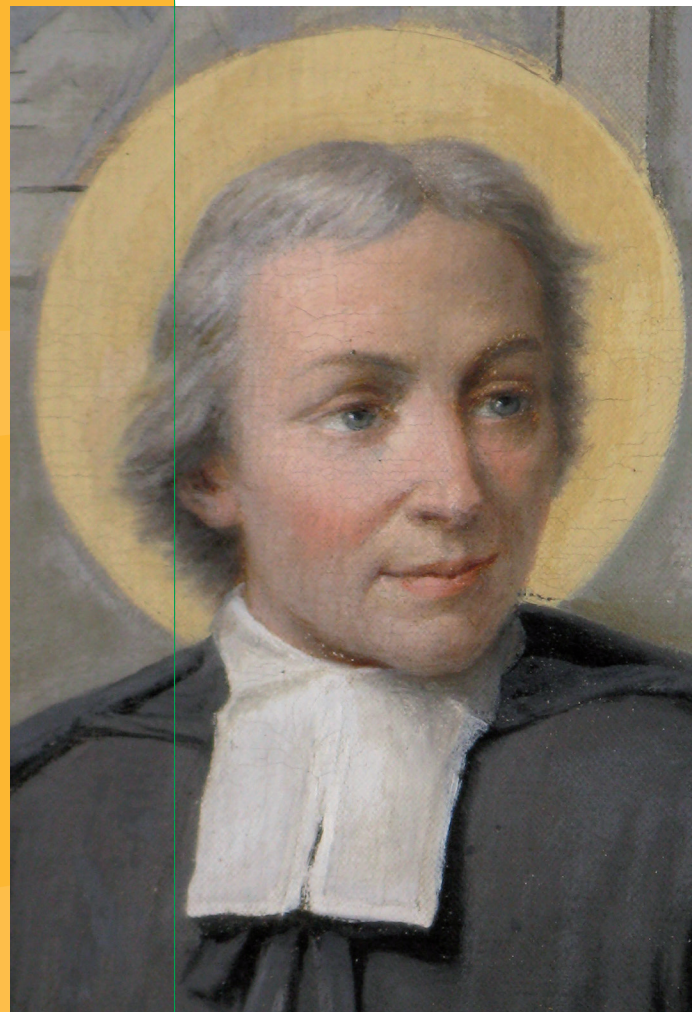
02

Ο άγιος Jean-Baptiste de La Salle

Ο άγιος Jean-Baptiste de La Salle

Ένας πρωτοπόρος παιδαγωγός

7 - DLS - Audray's copy of Leger's painting

Ο Jean-Baptiste de La Salle είναι ο ιδρυτής όλων των λασαλιανών σχολείων στον κόσμο. Γεννήθηκε στη Reims της Γαλλίας το 1651 από εύπορη οικογένεια. Μετά το πέρας των θεολογικών σπουδών του στη Σορβόννη και σε ηλικία 27 ετών χειροτονήθηκε ιερέας. Η ανύπαρκτη δημόσια εκπαίδευση στην εποχή του, τον οδήγησε στην απόφαση να δημιουργήσει σχολεία για τα άπορα παιδιά. Στην τολμηρή του αυτή προσπάθεια αρκετοί είναι αυτοί που τον ακολούθησαν.

Οι δυσκολίες που συνάντησε δεν τον απογοήτευσαν. Η μεθοδική και συστηματική δουλειά, καθώς και η αφοσίωσή του στα παιδιά έκαναν τις προσπάθειές του να στεφθούν με επιτυχία.

Εκτός από τον αποστολικό του ζήλο, ο J.-B. de La Salle αναδείχτηκε ένας μεγάλος παιδαγωγός και πρωτοπόρος για την εποχή του. Από τις μεγαλύτερες καινοτομίες του ήταν η αντικατάσταση της λατινικής με τη γαλλική γλώσσα, η ταυτόχρονη διδασκαλία στους μαθητές, ο διαχωρισμός των μαθητών στις τάξεις ανάλογα με τις γνώσεις τους και την ηλικία τους και η εκπόνηση κανονισμού λειτουργίας των σχολείων. Από την πρώτη στιγμή, ο J.-B. de La Salle μερίμνησε για την κατάρτιση των δασκάλων (Frères) που συνεργάστηκαν μαζί του. Ο ενθουσιασμός και οι μεγάλες επιτυχίες των Frères στα σχολεία τους συνεχίστηκαν και μετά τον θάνατό του, το 1719.

Ο J.-B. de La Salle ανακηρύχτηκε άγιος της Καθολικής Εκκλησίας στις 24 Μαΐου του 1900 και Προστάτης των Νέων και των Παιδαγωγών το 1950.

03

Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle»

Η έδρα της κεντρικής διοίκησης του Τάγματος των Αδελφών των Χριστιανικών Σχολείων στη Ρώμη.

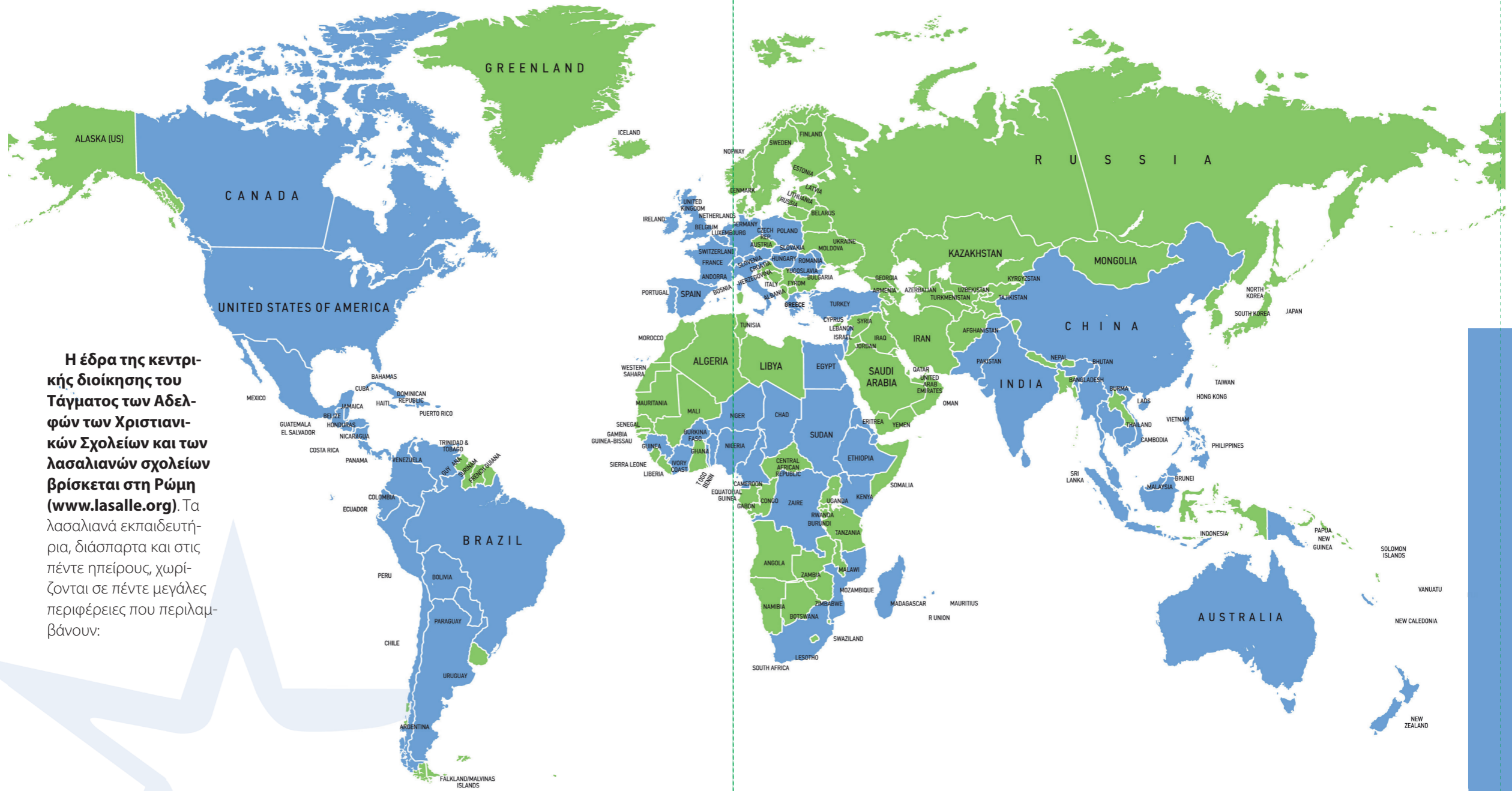
Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle»

μια διεθνής εκπαιδευτική παρουσία

Ο παγκόσμιος Εκπαιδευτικός Οργανισμός "LA SALLE" αποτελείται από ένα δίκτυο εκπαιδευτηρίων που αποκαλούνται λασαλιανά, από το όνομα του Ιδρυτή των πρώτων χριστιανικών σχολείων στην Ευρώπη, άγιο Jean-Baptiste de La Salle (1651-1719), πρωτοπόρο για την εποχή του παιδαγωγό, που αφιέρωσε τη ζωή του στους δασκάλους, στα παιδιά και την εκπαίδευσή τους.

Τα πρώτα σχολεία δημιουργήθηκαν τον 17^ο αιώνα στη Γαλλία και, σήμερα, τα **σχολεία** που εξακολουθούν να εφαρμόζουν τις παιδαγωγικές αρχές του de La Salle ξεπερνούν τα **1.000**. Πρόκειται για μονάδες όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, από παιδικούς σταθμούς, νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, γενικά και τεχνολογικά λύκεια μέχρι και πανεπιστήμια. Όλα αυτά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα λειτουργούν χάρη στη συνεργασία ανάμεσα σε **104.614 λαϊκούς εκπαιδευτικούς και σε 2.984 Frères**.

Ανταποκρινόμενοι στις ανάγκες των καιρών, οι συνεχιστές του έργου του J.-B. de La Salle εξακολουθούν με πίστη και ζήλο να προσφέρουν σε **78 συνολικά χώρες σε όλο τον κόσμο** τις εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές τους υπηρεσίες σε **1.117.574** και πλέον παιδιά, εφήβους και νέους, όποιες κι αν είναι οι θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, οι πολιτιστικές τους καταβολές ή η γλώσσα που μιλούν.

Η έδρα της κεντρικής διοίκησης του Τάγματος των Αδελφών των Χριστιανικών Σχολείων και των λασαλιανών σχολείων βρίσκεται στη Ρώμη (www.lasalle.org). Τα λασαλιανά εκπαιδευτήρια, διάσπαρτα και στις πέντε ηπείρους, χωρίζονται σε πέντε μεγάλες περιφέρειες που περιλαμβάνουν:

⇒ **RELEM**
χώρες της Ευρώπης & της Μεσογείου

⇒ **PARC**
χώρες της Ασίας, της Αυστραλίας & του Ειρηνικού Ωκεανού

⇒ **RELAN**
χώρες της Βόρειας Αμερικής (Η.Π.Α., Καναδάς)

⇒ **RELAL**
χώρες της Λατινικής Αμερικής

⇒ **RELAF**
χώρες της Αφρικής

04

Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle» Ελλάδας

Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle» Ελλάδας

Τα σχολεία που ακολουθούν τις παιδαγωγικές αρχές του de La Salle ονομάζονται «λασαλιανά» σχολεία και ανήκουν σε ένα διεθνές δίκτυο που απλώνεται στις πέντε ηπείρους.

Στον ελλαδικό χώρο λειτουργούν τέσσερα λασαλιανά εκπαιδευτήρια που ανήκουν στη διοικητική επαρχία της **RELEM** (Λασαλιανή Περιοχή Ευρώπης-Μεσογείου) και υπάγονται στη διοικητική επαρχία της **γαλλόφωνης Ευρώπης**.

Τα λασαλιανά εκπαιδευτήρια Ελλάδας εφαρμόζουν το Λασαλιανό Εκπαιδευτικό Σχέδιο, που βασίζεται στις λασαλιανές παιδαγωγικές αρχές, και θεωρούνται ισότιμα μέλη του παγκόσμιου Εκπαιδευτικού Οργανισμού «LA SALLE».

Ύστερα από αίτημα του Τάγματος των Ουρσουλινών, ξεκίνησε το σχολικό έτος 2017-2018 συνεργασία στον διοικητικό, εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό τομέα ανάμεσα στα λασαλιανά σχολεία και τα σχολεία των Ουρσουλινών που έχουν την έδρα τους στο Ν. Ψυχικό και στο Μαρούσι. Από τον Μάρτιο του 2022, **τα δύο σχολεία των Ουρσουλινών ανήκουν επίσημα στον Εκπαιδευτικό Οργανισμό «LA SALLE» Ελλάδας.**

Επομένως, ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός «LA SALLE» Ελλάδας αποτελείται από τα εξής έξι εκπαιδευτήρια:

04

Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle» Ελλάδας

**Κολέγιο
«ΔΕΛΑΣΑΛ»
Θεσσαλονίκης**

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ: 1888

Το Κολέγιο «ΔΕΛΑΣΑΛ» (Παιδικός Σταθμός, Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο) είναι ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, το οποίο λειτουργεί από το 1888, προσφέροντας αγωγή και μόρφωση στους

νέους της Θεσσαλονίκης. Χαρακτηριστικό του Κολεγίου είναι ότι, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του, εξελίσσεται συνεχώς και βελτιώνεται, ώστε, επίκαιρο, καινοτόμο και πρωτοπόρο πάντα, να συναντά το κοινό όραμα εκπαιδευτικών και γονέων για την παιδεία των μαθητών του.

**Ελληνογαλλική
Σχολή
«Άγιος Παύλος»
Πειραιά**

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ: 1893

Η Ελληνογαλλική Σχολή «Άγιος Παύλος» («Saint-Paul») ιδρύθηκε το 1893 στον Πειραιά. Αρχικά λειτούργησε ως Εμπορική Σχολή και στη συνέχεια ως Γυμνάσιο και Λύκειο.

Αντλώντας δύναμη από την πλούσια ιστορία του, αποτελεί σήμερα ένα από τα πιο σημαντικά ιστορικά εκπαιδευτήρια της πόλης, δηλώνοντας δυναμικά "παρών" στα εκπαιδευτικά δρώμενα του Πειραιά.

Εκπαιδευτήρια «Δελασάλ» Σύρου

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ: 1914

Τα Εκπαιδευτήρια «Δελασάλ» Σύρου περιλαμβάνουν τον ιστορικό Παιδικό Σταθμό "Η Φωλιά" (έτος ίδρυσης: 1882), το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο "Ο Άγιος Γεώργιος" και το "Βαμβακάρειο" Γυμνάσιο και

Λύκειο. Τα Εκπαιδευτήρια «Δελασάλ» βρίσκονται στην Ερμούπολη, σε ένα μοναδικό καταπράσινο περιβάλλον. Το έμπειρο και αφοσιωμένο εκπαιδευτικό προσωπικό εξασφαλίζει στους μαθητές πολύπλευρη μόρφωση.

Ιδιωτικό σχολείο «Δελασάλ» Αλίμου

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ: 2009

Το Δημοτικό Σχολείο «Δελασάλ» είναι το Δημοτικό της Ελληνογαλλικής Σχολής Πειραιά «Saint-Paul». Το Δημοτικό «Δελασάλ» μαζί με το Νηπιαγωγείο αποτελεί μια νέα και δυναμική σχολική μονάδα

της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ολοκαίνουργιες εγκαταστάσεις. Στο ευχάριστο και ασφαλές οικογενειακό περιβάλλον του σχολείου η εμπειρία συναντά τη σύγχρονη παιδαγωγική αντίληψη.

Ελληνογαλλική Σχολή Ουρσουλινών Ν. Ψυχικό & Μαρούσι

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ: 1670

Η Ελληνογαλλική Σχολή Ουρσουλινών είναι ένα πλήρες εκπαιδευτήριο (Παιδικός Σταθμός-Νηπιαγωγείο - Δημοτικό στο Μαρούσι και Γυμνάσιο - Γενικό Λύκειο στο Νέο Ψυχικό). Η εκπαιδευτική του προσφορά και η ένδοξη ιστορία του ξεκίνησαν εδώ και 350 χρόνια και θεωρείται το πρώτο ξένο σχολείο που λειτουργήσε στην Ελλάδα. Πρόκειται για ένα οικογενειακό σχολείο που συνεχίζει να λειτουργεί με βάση τις χριστιανικές και τις πανανθρώπινες αξίες, στοχεύοντας στη σωστή μόρφωση και διαπαιδαγώγηση των παιδιών.

Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle» Ελλάδας

05

Διοίκηση – Εποπτεία

Διοίκηση και Εποπτεία

Σε εθνικό επίπεδο

Την ευθύνη για την αποστολή και λειτουργία των σχολείων του λασαλιανού δικτύου Ελλάδας έχει το **Συμβούλιο Λασαλιανής Εκπαιδευτικής Αποστολής (Συ.Λ.Ε.Α.)**, του οποίου τα μέλη ορίζονται από τον Frère Visiteur Provincial ή τον αναπληρωτή του (Visiteur adjoint) της Επαρχίας της γαλλόφωνης Ευρώπης.

Το Συμβούλιο της Λασαλιανής Εκπαιδευτικής Αποστολής είναι επιφορτισμένο:

- ⇒ να χαράσσει τη γενική εκπαιδευτική πολιτική των σχολείων του λασαλιανού δικτύου στην Ελλάδα και να αποφασίζει, σε συνεργασία με τους γενικούς διευθυντές, για θέματα διοίκησης.
- ⇒ να αποφασίζει, σε συνεργασία με το Συμβούλιο Λασαλιανής Εμπύχωσης και Επιμόρφωσης (Συ.Λ.Ε.Ε.), για θέματα εμπύχωσης και επιμόρφωσης.
- ⇒ να ελέγχει, να αξιολογεί και να ενθαρρύνει με επισκέψεις του/της προέδρου του Συμβουλίου την τήρηση της γενικής εκπαιδευτικής πολιτικής και την εφαρμογή του Παιδαγωγικού Σχεδίου σε κάθε σχολείο.
- ⇒ να μεριμνά για την προετοιμασία νέων στελεχών και να υποβάλλει στον Frère Visiteur ή τον αναπληρωτή του (Visiteur adjoint) τα ονόματα των νέων γενικών διευθυντών.
- ⇒ να προσαρμόζει τον προσανατολισμό της εκπαιδευτικής αποστολής στην Ελλάδα, με βάση τις αποφάσεις των οργάνων του Τάγματος και της Διοικητικής Επαρχίας της γαλλόφωνης Ευρώπης, στην οποία ανήκουν τα σχολεία του λασαλιανού δικτύου Ελλάδας.

Σε τοπικό επίπεδο

Σε τοπικό επίπεδο, τα σχολεία του λασαλιανού δικτύου στην Ελλάδα διοικούνται από τους **γενικούς διευθυντές**, που ονομάζονται από τον Frère Visiteur ή τον αναπληρωτή του (Visiteur adjoint) και οι οποίοι συνεργάζονται κατά τη θητεία τους:

⇒ με τον/την **πρόεδρο του Συ.Λ.Ε.Α.** και εκπρόσωπο του Frère Visiteur.

⇒ με τα **Διευθυντικά Συμβούλια** του κάθε σχολείου: γενικοί υποδιευθυντές, διευθυντές & υποδιευθυντές βαθμίδων.

⇒ με τις **Διαχειριστικές Επιτροπές**.

Γενικοί Διευθυντές & Διευθυντικά Συμβούλια

Οι γενικοί διευθυντές διορίζονται από τον Frère Visiteur ή τον αναπληρωτή του (Visiteur adjoint) για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, εκπροσωπούν τις Ιερές Μονές –που είναι ιδιοκτήτες των σχολείων– ενώπιον των αρχών, των οργανισμών και των τραπεζών και έχουν την ευθύνη για τη διοίκηση, για την οικονομική διαχείριση, καθώς και για την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής των σχολείων.

Οι γενικοί διευθυντές διορίζουν τους γενικούς υποδιευθυντές, τους διευθυντές και υποδιευθυντές των σχολικών βαθμίδων και συνεργάζονται μαζί τους σε θέματα εκπαιδευτικά και παιδαγωγικά.

Οι γενικοί διευθυντές συνεργάζονται με τον Σύλλογο Γονέων & Κηδεμόνων και με τον Σύλλογο Αποφοίτων.

Διαχειριστικές Επιτροπές (Δ.Ε.)

Η κάθε Δ.Ε. αποτελείται από πέντε μέλη, που προτείνονται από τον γενικό διευθυντή και διορίζονται από τον/την πρόεδρο του Συ.Λ.Ε.Α.

Η Δ.Ε. έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα. Παράλληλα, τα μέλη της ελέγχουν την οικονομική πορεία των σχολείων και συνεργάζονται με τον γενικό διευθυντή σε θέματα που άπτονται της διαχείρισης των σχολείων.

Τα σχολεία του λασαλιανού δικτύου στην Ελλάδα:

⇒ διατηρούν ιδιαίτερους και στενούς δεσμούς με τα άλλα σχολεία του λασαλιανού δικτύου της χώρας μας και του εξωτερικού,

⇒ είναι μέλη των Ελληνογαλλικών Σχολείων, που έχουν συστήσει τον Σύνδεσμο με την επωνυμία Γραμματεία Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων Ελλάδας (Γ.Ι.Ε.Ι.Ε.)

⇒ συνδέονται με τα χριστιανικά σχολεία της Ευρώπης (C.E.E.C), καθώς και με το Παγκόσμιο Γραφείο της Χριστιανικής Εκπαίδευσης (Ο.Ι.Ε.Σ.),

⇒ ανήκουν στην ευρύτερη οικογένεια των ιδιωτικών σχολείων της χώρας.

06

Εμφύχωση – Επιμόρφωση

Εμφύχωση – Επιμόρφωση Σε εθνικό επίπεδο

Το **Συμβούλιο Λασαλιανής Εμφύχωσης και Επιμόρφωσης (Συ.Λ.Ε.Ε.)** είναι υπεύθυνο για την εμφύχωση και την επιμόρφωση των εργαζομένων (στελεχών, εκπαιδευτικών, διοικητικού και υπαλληλικού προσωπικού) στα σχολεία του λασαλιανού δικτύου Ελλάδας.

Το Συ.Λ.Ε.Ε. αποτελείται από τα εξής μέλη:

⇒ τον **συντονιστή του Συμβουλίου** και τον **εκπρόσωπο της Κοινότητας των Frères** που ορίζονται από τον Frère Visiteur ή τον αναπληρωτή του (Visiteur adjoint) και

⇒ **τους εκπαιδευτικούς (δύο από κάθε σχολείο)**, που προτείνονται από τους γενικούς διευθυντές και ονομάζονται από τον/την πρόεδρο του Συ.Λ.Ε.Α.

Ο συντονιστής του Συμβουλίου Εμφύχωσης & Επιμόρφωσης και ο/η πρόεδρος του Συμβουλίου Λασαλιανής Αποστολής:

- ⇒ καταρτίζουν και προτείνουν στα μέλη του Συ.Λ.Ε.Α. προγραμματισμό για τη διενέργεια συνεδρίων, συναντήσεων, επιμορφωτικών ημερίδων και διημερίδων για τους εκπαιδευτικούς, τα στελέχη και το λοιπό προσωπικό, σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
- ⇒ Προτείνουν, σε συνεργασία με τις γενικές διευθύνσεις των σχολείων, τη συμμετοχή εκπαιδευτικών σε επιμορφώσεις & συναντήσεις του εξωτερικού.
- ⇒ εκπονούν τον Εκπαιδευτικό Λασαλιανό Σχεδιασμό.
- ⇒ είναι επιφορτισμένοι με την επιμέλεια και έκδοση βιβλίων & φυλλαδίων με λασαλιανό περιεχόμενο.

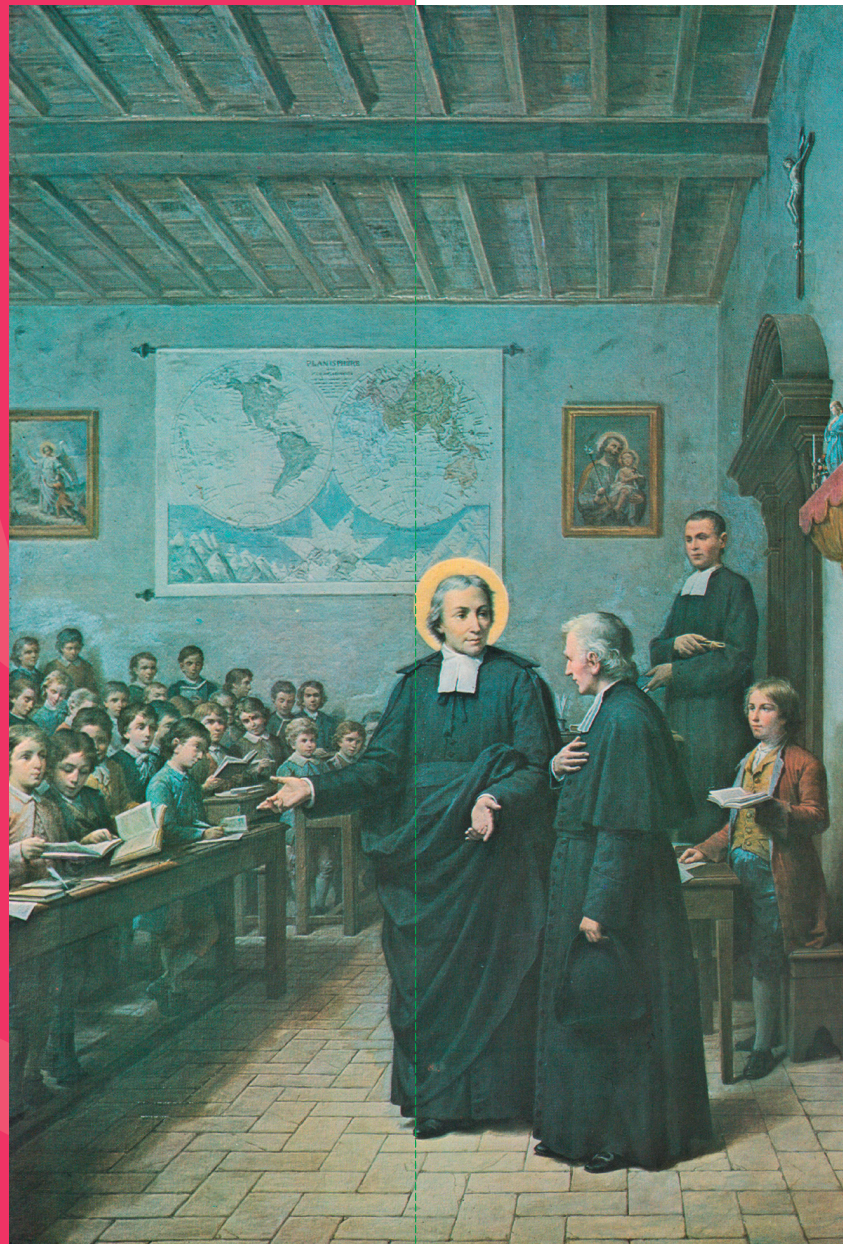
Σε τοπικό επίπεδο

Σε συνεργασία με τον συντονιστή του Συμβουλίου Εμφύχωσης & Επιμόρφωσης και με τη γενική διεύθυνση του κάθε σχολείου, **τα μέλη του Συ.Λ.Ε.Ε.:**

- ⇒ αναλαμβάνουν τη διοργάνωση της λασαλιανής επιμόρφωσης στα σχολεία, καθώς και της επιμόρφωσης σε θέματα παιδαγωγικά.
- ⇒ προωθούν και προτείνουν δράσεις για την εφαρμογή του Εκπαιδευτικού Λασαλιανού Σχεδιασμού, σε συνεργασία με τους Συλλόγους των εκπαιδευτικών.
- ⇒ εμπυχώνουν τις τοπικές Λασαλιανές Ομάδες Εκπαιδευτικών (Λ.Ο.Εκπ.).
- ⇒ συμμετέχουν στις Ομάδες Πνευματικής Εμφύχωσης (Ο.Π.Ε).
- ⇒ επιμελούνται τα άρθρα για την έκδοση του τριμηνιαίου φυλλαδίου «λασαλιανά νέα».

07

Το λασαλιανό πνεύμα

Το λασαλιανό πνεύμα

Το λασαλιανό πνεύμα είναι το πνεύμα του Ευαγγελίου εφαρμοσμένο στην εκπαιδευτική πράξη, μέσα από το προσωπικό χάρισμα του αγίου Ι.-Β. Δελασάλ και προσαρμοσμένο στη σύγχρονη εποχή.

Στην εποχή του Δελασάλ συντάχθηκε ο **«Οδηγός Λειτουργίας των Χριστιανικών Σχολείων»**, δηλαδή ο εσωτερικός κανονισμός, η φιλοσοφία και το πνεύμα λειτουργίας των σχολείων των Frères. Στη σύγχρονη εποχή, Frères και Λαϊκοί συνέθεσαν το **«Λασαλιανό Εκπαιδευτικό Σχέδιο»**, που περιέχει τα βασικά χαρακτηριστικά και τη φιλοσοφία του σύγχρονου λασαλιανού σχολείου και περιλαμβάνει τις εξής ενότητες:

01.

Στην υπηρεσία των μαθητών και κυρίως των πιο αναγκεμένων

- ⇒ Στο λασαλιανό σχολείο, προτεραιότητα έχει ο μαθητής.
- ⇒ Απαιτείται γνώση των μαθητών, εξατομικευμένη και σφαιρική.
- ⇒ Ιδιαίτερη ανάγκη για φροντίδα έχουν όσοι μαθητές αντιμετωπίζουν προβλήματα.
- ⇒ Η διαπαιδαγώγηση των μαθητών πρέπει να διαπνέεται από αγάπη.

07

Το λασαλιανό πνεύμα

02.

Μαζί και από κοινού (Ensemble et par association)

- ⇒ Όλοι μαζί εργάζονται για την υλοποίηση της κοινής αποστολής σε μια εκπαιδευτική κοινότητα (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς, διοικητικό προσωπικό, απόφοιτοι), σεβόμενοι πάντα τη θέση, τον ρόλο και τις ευθύνες του καθενός.
- ⇒ Από κοινού συνεργάζονται με τα άλλα λασαλιανά σχολεία και καλλιεργούν την επικοινωνία, τη συνεργασία, την υποστήριξη, την αλληλεπίδραση, το αίσθημα του ανήκειν.

03.

Η διάπλαση του νέου ανθρώπου

- ⇒ Το λασαλιανό σχολείο προσπαθεί να προάγει βασικές αρχές, όπως είναι η ελευθερία και η αυτονομία των νέων, η υπευθυνότητα, ο σεβασμός και η αξιοπρέπεια κάθε προσώπου, η αγάπη προς τον εαυτό μας και τον συνάνθρωπο, οι τρόποι καλής συμπεριφοράς και ευπρέπειας.
- ⇒ Το λασαλιανό σχολείο είναι χώρος για κοινές πνευματικές εμπειρίες, τόσο για τους μαθητές όσο και για τους ενήλικους. Δίνεται σε όλους η ευκαιρία να βιώνεται το πνεύμα της αγάπης, να προάγεται, μέσω της ειρηνικής συνύπαρξης, το πνεύμα του οικουμενισμού, να βιώνεται η πίστη στον Θεό, μέσω της εκπαιδευτικής πράξης.

08

Η ταυτότητα του λασαλιανού εκπαιδευτικού

Η ταυτότητα του λασαλιανού εκπαιδευτικού

Ο άγιος Ι.-Β. Δελασάλ ίδρυσε σχολεία τα οποία θέλησε να είναι **χώρος πραγματικής μάθησης και παιδείας** και όχι μόνο χώρος μετάδοσης γνώσεων. Το λασαλιανό σχολείο διαθέτει ένα Εκπαιδευτικό Σχέδιο, το οποίο αναφέρεται στην ταυτότητά του, τους στόχους που έχει θέσει και τις θεμελιώδεις αξίες που διέπουν τη λειτουργία του.

Ο λασαλιανός εκπαιδευτικός

- ⇒ Συμμετέχει στην κοινή αποστολή του Τάγματος των Αδελφών των Χριστιανικών Σχολείων. Η αποστολή αυτή είναι η εφαρμογή του Ευαγγελίου και της εκπαιδευτικής και πνευματικής παρακαταθήκης του Ι.-Β. Δελασάλ στην παιδαγωγική πράξη.
- ⇒ Αισθάνεται συνυπεύθυνος για το εκπαιδευτικό έργο του σχολείου.
- ⇒ Σέβεται τον ρόλο του καθενός, χωρίς να επεμβαίνει στις αρμοδιότητες των άλλων.

Ως άνθρωπος

- ⇒ Εξασφαλίζει τη συνεργασία με τον μαθητή.
- ⇒ Διδάσκει με το παράδειγμά του.
- ⇒ Είναι ανοιχτός σε νέες ιδέες, στην καινοτομία, στον έξω κόσμο, στο διαφορετικό.
- ⇒ Καλλιεργεί τον αμοιβαίο σεβασμό, το κλίμα εμπιστοσύνης, την ευγένεια, την καλοσύνη, την ειλικρινή επικοινωνία.
- ⇒ Ενθαρρύνει τους άλλους και συνεργάζεται μαζί τους.
- ⇒ Προσεγγίζει τους άλλους, μαθητές και συναδέλφους, και αφήνει τον εαυτό του να αλλάξει.

Ως παιδαγωγός

- ⇒ Ο λασαλιανός εκπαιδευτικός δεν διδάσκει μόνο, αλλά διαπαιδαγωγεί και αγαπά το παιδί.
- ⇒ Εμπυχώνει, εμπνέει και συντονίζει.
- ⇒ Χρησιμοποιεί τον διάλογο, δείχνει ενδιαφέρον για κάθε παιδί χωριστά, νιώθει τις ανάγκες του, σκύβει στα προβλήματά του, το ακούει.
- ⇒ Διακρίνει τα θετικά στοιχεία και τις αδυναμίες κάθε μαθητή και τον βοηθάει να τα δει και ο ίδιος.
- ⇒ Σέβεται τον ρυθμό ωρίμανσης και δεκτικότητας του καθενός.
- ⇒ Βοηθάει στη διάπλαση όλης της προσωπικότητας του μαθητή, συμπεριλαμβανομένης και της πνευματικής.

Ως άνθρωπος της πίστης

- ⇒ Η προσωπική σχέση του εκπαιδευτικού με τον Θεό επηρεάζει τη στάση και τη συμπεριφορά του προς τους μαθητές και τους συναδέλφους του.
- ⇒ Το λασαλιανό σχολείο αποτελεί χώρο μαθητείας και για τον εκπαιδευτικό, για να καλλιεργήσει την πίστη του και να οδηγήσει το παιδί σε μια προσωπική σχέση με τον Χριστό, στην εναρμόνιση πίστης και ζωής, στον ευαγγελισμό της διάνοιάς του.

- ⇒ Ο λασαλιανός εκπαιδευτικός βιώνει την πίστη του:
  - με τον τρόπο που δέχεται τον μαθητή και τον κάθε συνάδελφο, με τον σεβασμό που του δείχνει, τον τρόπο που τον ενθαρρύνει, τον αξιολογεί και του αναθέτει ευθύνες.
  - με τις διαπροσωπικές σχέσεις που διατηρεί με όλους.
  - με όλες τις ενέργειες εκείνες που του δίνουν τη δυνατότητα να μοιράζεται, να «συναντά» τους άλλους, να βοηθάει τον συνάνθρωπο και να προωθεί την αμοιβαία αγάπη και ενότητα, το μέτρο και την ισορροπία, να ακούει τον άλλον, να αποδέχεται τον διαφορετικό, να προσεγγίζει τον αδύναμο και να φροντίζει τον αναγκασμένο.

Μια σχέση με τον μαθητή που βασίζεται στην πίστη, στην ελπίδα και στην αγάπη προϋποθέτει εκ μέρους του λασαλιανού εκπαιδευτικού:

- ⇒ Να έχει συνειδητοποιήσει ότι μπορεί και επιβάλλεται να δράσει, γιατί έχει ευθύνη για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας των μαθητών που του εμπιστεύθηκαν.
- ⇒ Να διαθέτει χρόνο για να ασχοληθεί με τους μαθητές του.
- ⇒ Να επιδιώκει την επικοινωνία με τους μαθητές του.
- ⇒ Να ενημερώνεται για ό,τι έχει σχέση με τα ενδιαφέροντα των μαθητών.
- ⇒ Να έχει μάθει να κάνει αυτοκριτική.
- ⇒ Να μην φοβάται να καταθέτει και ο ίδιος την αβεβαιότητά του για ορισμένα πράγματα.
- ⇒ Να τον διακρίνει κινητικότητα.
- ⇒ Να έχει ο ίδιος αξίες και να μην φοβάται να τις προβάλλει.
- ⇒ Να έχει ο ίδιος νοηματοδοτήσει τη ζωή του και με το παράδειγμά του να μεταλαμπαδεύει αυτό το νόημα στους μαθητές του.
- ⇒ Να τον απασχολεί η όλη προσωπικότητα του μαθητή.
- ⇒ να γνωρίζει ότι ένας μαθητής έχει παρελθόν, παρόν και μέλλον.
- ⇒ Να μην λησμονεί ότι ο κάθε μαθητής έχει τους δικούς του ρυθμούς.
- ⇒ Να αποφεύγει τους χαρακτηρισμούς και τις ετικέτες με αφορμή τη συμπεριφορά των μαθητών του.
- ⇒ Να είναι ο ίδιος άνθρωπος της πίστης, της ελπίδας και της αγάπης.

09

Το Εκπαιδευτικό Parcours

Τι είναι το Εκπαιδευτικό Parcours

Το Εκπαιδευτικό Parcours αποτελεί τον καρπό των προσπαθειών και προβληματισμών μιας ομάδας εκπαιδευτικών της Γαλλίας, από τους οποίους ζητήθηκε, το **2015**, να δημιουργήσουν ένα Parcours, μια διαδρομή δηλαδή προσαρμοσμένη στις διαφορετικές σχολικές βαθμίδες, άρα και στις σκέψεις, τις ανάγκες και τους προβληματισμούς των μαθητών μας, καθώς αυτοί μεγαλώνουν και ωριμάζουν. Για αυτόν τον λόγο, δημιουργήθηκαν τρία εκπαιδευτικά Parcours, ένα για κάθε βαθμίδα.

Το Εκπαιδευτικό Parcours

Θέλετε να εφοδιάσετε τους μαθητές σας με τα «κλειδιά» εκείνα που θα τους επιτρέψουν να ζήσουν σ' έναν κόσμο πιο δίκαιο, πιο ειρηνικό, πιο αλληλέγγυο;

- ...Γιατί ο κόσμος φοβάται τη διαφορετικότητα;
  - ...Γιατί υπάρχουν άνθρωποι που ζουν σε πολυτελή σπίτια, ενώ άλλοι δεν έχουν πού να μείνουν;
  - ...Γιατί υπάρχουν παιδιά που εργάζονται αντί να πηγαίνουν στο σχολείο;
  - ...Γιατί κάνουμε διακρίσεις με τους ξένους, όταν ψάχνουν για δουλειά ή όταν θέλουν να πάνε σ' ένα μπαρ για ποτό;
  - ...Γιατί υπάρχουν άνθρωποι που ζουν σε εμπόλεμη ζώνη και θρηνούν τους οικείους τους;
  - ...Γιατί υπάρχουν άνθρωποι που πεθαίνουν από πείνα;
- Το Εκπαιδευτικό Parcours μπορεί να σας βοηθήσει να απαντήσετε σε αυτά τα ερωτήματα.

12 Αξίες που οδηγούν σ' έναν κόσμο πιο δίκαιο, πιο ειρηνικό, πιο αλληλέγγυο:

1. ο σεβασμός,
2. η καλοσύνη,
3. η εμπιστοσύνη,
4. το θάρρος,
5. η υπευθυνότητα,
6. η συγγνώμη,
7. η ταπεινότητα,
8. η ελευθερία,
9. η αλήθεια,
10. η διάκριση,
11. η αδελφοσύνη,
12. η τέχνη να ακούμε τον άλλο (ενεργητική ακρόαση).

Πηγή: <https://sites.google.com/lasallefrance.org/pej-ecole/accueil>

Το Εκπαιδευτικό Parcours εκτείνεται σε 4 άξονες, για να συντονιστείτε:

- ⇒ απέναντι στον εαυτό σας,
- ⇒ απέναντι στους άλλους,
- ⇒ απέναντι στο περιβάλλον,
- ⇒ απέναντι στο ζήτημα της παρουσίας του Θεού.

Το Εκπαιδευτικό Parcours

3 πυλώνες, για να σας βοηθήσουν να εξελιχθείτε:

Γνωρίζω

Συναντώ

Δραστηριοποιούμαι

Το **Εκπαιδευτικό Parcours** μάς βοηθάει να περάσουμε από την έννοια στη δράση, με σκοπό να αφομοιώσουμε τις αξίες, ώστε να γίνουν αρετές:

ΕΝΝΟΙΑ ⇒ **ΔΡΑΣΗ**

Γνωρίζω – Συναντώ – Δραστηριοποιούμαι

από τις **ΑΞΙΕΣ** ⇒ στις **ΑΡΕΤΕΣ**

Το Εκπαιδευτικό Parcours μάς παραπέμπει στην καρδιά της εκπαιδευτικής μας δράσης, προσκαλώντας μας να ζήσουμε την απόλυτη παιδαγωγική πρόκληση στην καθημερινότητά μας. Δεν αποτελεί, σίγουρα, μια εύκολη και έτοιμη συνταγή, αλλά απαιτεί μελέτη, προσεκτικά βήματα και προσαρμοστικότητα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν το προφίλ των μαθητών μας.

Τα δύο τελευταία χρόνια, έγιναν κάποια δειλά βήματα και αρκετοί εκπαιδευτικοί από τα λασαλιανά σχολεία μας δούλεψαν ορισμένες αξίες μέσα στις τάξεις τους. Το υλικό και η εμπειρία των δράσεων αυτών συγκεντρώνονται σε μια κοινή διαδικτυακή

πλατφόρμα, που θα αποτελέσει μια ιδιαίτερα πλούσια και χρήσιμη δεξαμενή προτάσεων και ιδεών στο εγγύς μέλλον.

Σήμερα, που η τεχνολογία και οι επιστήμες ορίζουν τη ζωή μας, έχουμε χρέος να παραδώσουμε στις κοινωνίες μας νέους που δεν θα θαμπωθούν από τη δύναμή τους, αλλά θα τις χρησιμοποιήσουν με σκοπό να προάγουν έναν πιο ειρηνικό, δίκαιο και αλληλέγγυο κόσμο. Θα πρέπει, λοιπόν, να αισθανόμαστε ευλογημένοι που εργαζόμαστε στα λασαλιανά σχολεία και έχουμε στα χέρια μας αυτό το σπουδαίο εργαλείο ανθρωπιστικής και χριστιανικής αγωγής.

Μαζί θα χτίσουμε έναν καλύτερο κόσμο!

10

Οι δώδεκα αρετές του καλού δασκάλου

Οι δώδεκα αρετές του καλού δασκάλου

Προλογικό Σημείωμα

Κάθε μορφή επικοινωνίας ανάμεσα στα μέλη μιας οποιασδήποτε κοινότητας ανθρώπων προϋποθέτει ένα μίνιμουμ αρχών, για να μπορέσει να υπάρξει. Η δουλειά του λασαλιανού εκπαιδευτικού έχει στόχο όχι μόνο να μεταδώσει γνώσεις, αλλά και να προτείνει έναν τρόπο ζωής σε υπό διαμόρφωση άτομα, όπως είναι οι μαθητές. Η σωστή επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών οδηγεί αναπόφευκτα στη συνεργασία, την οποία δικαίως θεωρούμε ακρογωνιαίο λίθο στο λασαλιανό σχολείο. Η σωστή επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών διευκολύνει τη μετάδοση των γνώσεων, αλλά κυρίως βοηθάει στην αγωγή της όλης προσωπικότητας των παιδιών, στόχος πρωταρχικός της λασαλιανής παιδαγωγικής.

Εύλογα θα αναρωτηθείτε: Για ποιον λόγο ανατρέξουμε στο παρελθόν και να αναφερθούμε σε δώδεκα αρετές που συνέλαβε και διατύπωσε γραπτώς ο Ιδρυτής μας, όταν στο μεταξύ, από τότε μέχρι σήμερα, παιδαγωγοί,

κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, επικοινωνιολόγοι έχουν γράψει τόσα για την επικοινωνία, τους στόχους της και τα μέσα με τα οποία μπορεί αυτή να επιτευχθεί;

Για **τρεις κυρίως λόγους**:

⇒ διότι στόχος της λασαλιανής επιμόρφωσης είναι, μεταξύ άλλων, η γνωριμία μας με τη λασαλιανή παράδοση και την εμβάθυνσή της,

⇒ διότι οι αρετές αυτές συμβάλλουν και στην οριζόντια επικοινωνία –εκπαιδευτικοί με εκπαιδευτικούς– και στην κάθετη επικοινωνία – εκπαιδευτικοί με μαθητές,

⇒ διότι οι συγκεκριμένες αρετές υπαγορεύουν μια στάση ζωής και εντάσσονται σε μια γενικότερη φιλοσοφία που έχει σχέση με την κατανόηση και την εκπλήρωση της αποστολής μας.

10

Οι δώδεκα αρετές του καλού δασκάλου

Ιστορικό

Οι δώδεκα αρετές ενός καλού δασκάλου έκαναν για πρώτη φορά την εμφάνισή τους σε δύο γραπτά κείμενα του Ιωάννη-Βαπτιστή Δελασάλ. Το 1711, στη **«Συλλογή Σύντομων Μελετών»** («*Recueil de différents petits traités*») και το 1720, στον **«Οδηγό Λειτουργίας των Χριστιανικών Σχολείων»** («*Conduite des écoles chrétiennes*»).

Σύμφωνα, λοιπόν, με τον Ι.-Β. Δελασάλ, ο εκπαιδευτικός, είτε αυτός είναι Λαϊκός είτε μοναχός, πρέπει να διακρίνεται για:

- 1. Σοβαρότητα:** να είναι σοβαρός, χωρίς θλιμμένη όψη ή υπεροπτικό ύφος.
- 2. Σιωπή:** να έχει ηρεμία που να προετοιμάζει το πνεύμα για προσοχή.
- 3. Ταπεινότητα:** να έχει απλότητα που να μην συνθλίβει το παιδί κάτω από το βάρος μιας υπέρμετρης εξουσίας.
- 4. Σύνεση:** αφορά την τέχνη να προσαρμόζει αυτό που κάνει στην αδυναμία των παιδιών.
- 5. Σωφροσύνη:** να διαθέτει κοινό νου, μια μορφή ευφυΐας που θα έχει υπόψη της την πραγματικότητα κι όχι μόνο τη θεωρία.
- 6. Υπομονή:** να ανέχεται τις ατέλειες των άλλων.
- 7. Αυτοσυγκράτηση:** να έχει αυτοκυριαρχία.
- 8. Γλυκύτητα:** να διαθέτει καλοσύνη που ελκύει τη συμπάθεια.
- 9. Ζήλος:** να διαθέτει ενεργητική αφοσίωση.
- 10. Ευσέβεια:** να καταφεύγει στον Θεό για τον εαυτό του και για τους άλλους.
- 11. Επαγρύπνηση:** να διαθέτει αδιάκοπη προσοχή για το καθετί που θα μπορούσε να θέσει σε οποιονδήποτε κίνδυνο το σώμα ή την ψυχή του παιδιού.
- 12. Γενναιοδωρία:** να μην υπολογίζει τους κόπους, να είναι αφιλοκερδής.

Ο εκπαιδευτικός οφείλει να δίνει πάντοτε το καλό παράδειγμα στους μαθητές του. Πράγματι, το παράδειγμα είναι το πρώτο, το πιο γενικό, το πιο ισχυρό από τα μέσα διαπαιδαγωγικής. Για τη συναισθηματική αγωγή των παιδιών, το καλό παράδειγμα αρκεί από μόνο του.

11

Η λασαλιανή παιδαγωγική

Χαρακτηριστικά της λασαλιανής παιδαγωγικής

Γένεση-Προθέσεις

Ήδη από τη δεκαετία του 1680, ο **Jean-Baptiste de La Salle** έθεσε ορισμένο αριθμό εκπαιδευτικών στόχων που παραμένουν επίκαιροι και οι οποίοι πρωτοστατούν και σήμερα στην εφαρμογή μιας ιδιαίτερης και μοναδικής παιδαγωγικής, την οποία μπορούμε να χαρακτηρίσουμε καινοτόμα.

Τα χαρακτηριστικά της λασαλιανής παιδαγωγικής δεν περιορίζονται στην κοσμική διάστασή τους. Ο Jean-Baptiste αφοσιώθηκε σε όλη του τη ζωή στην ολιστική εκπαίδευση των παιδιών: «αυτή που μεγαλώνει με τη χάρη του Θεού και με τη βοήθειά Του [...], που έχει στόχο να εξασφαλίσει την αιώνια ευτυχία ενός παιδιού, ενώ ταυτόχρονα το προετοιμάζει για το επίγειο μέλλον του». Η εκπαίδευση αυτή συνδέει, με τον πιο οικείο τρόπο, το κοσμικό και το πνευματικό, και προετοιμάζει με παράλληλο τρόπο το επίγειο μέλλον και τη σωτηρία των παιδιών.

Ορισμένοι θα πουν δικαίως ότι η παιδαγωγική που εκφράζεται εδώ, περιορισμένη στην ορθολογική της πτυχή, δεν μπορεί να είναι λασαλιανή παιδαγωγική.

Σήμερα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τον εκκοσμικευμένο χαρακτήρα της κοινωνίας μας, την ποικιλομορφία των δασκάλων και του προσωπικού που εργάζονται στα

εκπαιδευτήρια του δικτύου La Salle, καθώς και τον διαπολιτισμικό χαρακτήρα των παιδιών και των νέων που μας εμπιστεύονται. Ωστόσο, έχουμε εντοπίσει ορισμένο αριθμό εκπαιδευτικών αρχών καθώς και ορισμένα παραδείγματα διδακτικής που τις απεικονίζουν και απευθύνονται σε όλους. Χωρίς να αρνούμαστε τον σκοπό, που παραμένει η σωτηρία, αποφασίσαμε, με κάποιον τρόπο, να διαχωρίσουμε τον σκοπό από τα μέσα που θα εκφράσουμε εδώ.

Μερικά ερωτήματα διέπουν το ενδιαφέρον του Jean-Baptiste για την εκπαίδευση:

- 1.** Πώς μπορούν τα παιδιά των φτωχών να επωφεληθούν από μια εκπαίδευση και μια αγωγή, κατάλληλες για το οικογενειακό και κοινωνικό τους υπόβαθρο, και μάλιστα υψηλής ποιότητας;
- 2.** Πώς μπορούν τα σχολεία των φτωχών να έχουν ποιοτικούς δασκάλους, δηλαδή εκπαιδευτικούς ικανούς, με καλό χαρακτήρα, αφοσιωμένους και σταθερούς;
- 3.** Πώς να εφαρμόσουμε μια παιδαγωγική μέθοδο σε σχέση με τους στόχους αυτού του τύπου σχολείου;

Σε καμία περίπτωση, ο Jean-Baptiste δεν δίνει θεωρητικές απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα. Τα αντιμετωπίζει σταδιακά και τότε προσπαθεί να δώσει συγκεκριμένες απαντήσεις, οι οποίες είναι εξελικτικές, με στόχο να μην ξεχνάμε ποτέ την πρόοδο και την προσαρμογή στο περιβάλλον και στην εποχή. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο, περισσότερα από 300 χρόνια αργότερα και σε σχεδόν 80 χώρες, η λασαλιανή παιδαγωγική μπορεί να εκληφθεί ακόμα ως σύγχρονη, καινοτόμα και προσαρμοσίμη, καθώς οι Αδελφοί, συνοδοιπορώντας σήμερα με τους Λαϊκούς, δεν έπαψαν ποτέ να προβληματίζονται και να ανανεώνονται, προσαρμόζοντας συνεχώς τις διδακτικές τους πρακτικές. Το Πρόγραμμα Ενεργητικού Εμπλουτισμού και η παιδαγωγική του Reuven Feuerstein, στη δεκαετία του '90, το Πρόγραμμα Εκπαίδευσης στη Δικαιοσύνη, το 2017, είναι μερικά παραδείγματα που απεικονίζουν απαντήσεις πρόσφατα εφαρμοσμένες στην περιφέρεια της Γαλλίας σε θέματα που απασχόλησαν ιδιαίτερα το Τάγμα από το ξεκίνημά του: «Η εξέλιξη των φτωχών, η εκπαίδευση των παραβατών, η αναζήτηση της αδελφικής ισότητας...».

Στο έργο «**Γένεση και χαρακτηριστικά της λασαλιανής παιδαγωγικής**», ο Αδελ-

φός Yves Poutet ορίζει την παιδαγωγική του Jean-Baptiste de La Salle ως εξής: «Είναι ολιστική, δηλαδή αφορά συνολικά τον άνθρωπο και επομένως τη θρησκευτική ή πνευματική του διάσταση, καθώς και την κοσμική διάστασή του. Είναι εξατομικευμένη, με την προσαρμογή της σε κάθε παιδί. Είναι πρακτική, με την έννοια ότι προορίζεται να είναι αποτελεσματική. Απαιτεί τη συμμετοχή των μαθητών. Σέβεται τη διαφορετικότητα, γιατί προσαρμόζει όλες τις πρακτικές της στους διαφορετικούς χαρακτήρες. Είναι, τελικά, στοργική, ακόμα κι όταν πρέπει να διορθώσει, γιατί «όποιος αγαπά πολύ τιμωρεί πολύ», που βέβαια δεν εννοεί πολύ, αλλά με μέτρο και ανάλογα με την περίπτωση.

Αυτή η στοργή είναι που οδηγεί τους μαθητές να παραμένουν επιμελείς στο σχολείο και να επιδιώκουν να ικανοποιήσουν τον δάσκαλό τους.

Πολύ ταπεινά, **προτείνουμε να ορίσουμε δώδεκα (12) χαρακτηριστικά της λασαλιανής παιδαγωγικής**, τα οποία είναι εμπνευσμένα από τον Jean-Baptiste de La Salle, στη συνέχεια μεταφέρθηκαν από τους Αδελφούς και τα οποία παραμένουν διαχρονικά στους αιώνες:

De La Salle

J. B. DE LA SALLE

1651-1719

Λασαλιανή Παιδαγωγική

1. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ του παραδείγματος

Για τον Jean-Baptiste de La Salle, περισσότερο από τα λόγια, είναι το παράδειγμα που πρέπει να εμπνέει τα παιδιά.

Ενστικτωδώς αυτά προσπαθούν να αναπαράγουν αυτό που παρατηρούν στους ενήλικους ή στους συμμαθητές τους. Κάθε ενήλικος, που είναι υπεύθυνος για την εκπαίδευση, πρέπει επομένως να φροντίζει να εμπνέει το καλό, έχοντας έγνοια για το παράδειγμα. Πρέπει, επίσης, να βοηθάει τους μαθητές να ξεχωρίζουν το καλό, ώστε να μην αναπαράγουν τη λιγότερο ενάρετη συμπεριφορά των συμμαθητών τους. «Θα φροντίζουν να δίνουν στους μαθητές τους, με όλη τους την εμφάνιση και με όλη τους τη συμπεριφορά, ένα συνεχές παράδειγμα σεμνότητας και όλων των άλλων αρετών που πρέπει να τους διδάσκουν και στις οποίες να τους κάνουν να ασκούνται...». (Cahiers Lasalliens 25, p. 34-37)

2. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ επικεντρωμένη στην κοινότητα

Η εκπαιδευτική κοινότητα βρίσκεται στο επίκεντρο της παιδαγωγικής δομής που εφάρμοσε ο Jean-Baptiste de La Salle.

Η κοινοτική ζωή επιτρέπει σε όλους να «τρέφονται» με αμοιβαία ενθάρρυνση και ανταλλαγή εκπαιδευτικών εμπειριών. Επιτρέπει να ρυθμίζουν συνέχεια τη συμπεριφορά τους, αφού οι Αδελφοί δεν έχουν επιλέξει ο ένας τον άλλον, αλλά πρέπει να συνεργάζονται και να ζουν μια πολύ συγκεκριμένη εμπειρία αδελφότητας.

Επιπλέον, οι Αδελφοί αναπτύσσουν το κοινοτικό πνεύμα στις σχολικές τάξεις τους, θεωρώντας τις μικρές κοινότητες, όπου η εμπειρία του να ζουν σαν αδελφία είναι συνεχής.

11

Η λασαλιανή παιδαγωγική

3. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ βασισμένη στη συνεχή εκπαίδευση των ενηλίκων

«Ποτέ δεν μπορείς να ξέρεις πάρα πολλά για τη διδασκαλία των παιδιών...». Ο Jean-Baptiste de La Salle δεν έπαψε ποτέ να εφαρμόζει αυτή την καθοδηγητική ιδέα, επινοώντας όχι μόνο τον πρόγονο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας αλλά και τη διά βίου επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Η εμπειρία στην πράξη είναι, επίσης, ουσιαστική πηγή κατάρτισης, τόσο για τους αρχάριους όσο και για τους πιο έμπειρους δασκάλους. Η ανταλλαγή απόψεων στην κοινότητα επιτρέπει ιδιαίτερα την αξιολόγηση των μεθόδων ή των πρακτικών που πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζουν.

«Μην προβληματίζεστε τόσο πολύ για το πώς να κάνετε τέλεια αυτό που πρέπει να κάνετε, αλλά για να το κάνετε τόσο τέλεια όσο ξέρετε. Κάνοντας τέλεια αυτό που ξέρετε, αξίζει τον κόπο να μάθετε αυτό που δεν γνωρίζετε ακόμα.»

4. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ που περιλαμβάνει τους γονείς

Οι γονείς είναι οι βασικοί παιδαγωγοί των παιδιών τους. Αναθέτουν την ευθύνη στους ενηλίκους που είναι υπεύθυνοι για την εκπαίδευση. Με άλλα λόγια, ο λασαλιανός παιδαγωγός λαμβάνει εξουσιοδότηση για την εκπαίδευση των παιδιών από τους γονείς τους. Ο Jean-Baptiste de La Salle κατανοεί ότι οι γονείς, που είναι πολύ απασχολημένοι για να κερδίζουν τα προς το ζην, δεν μπορούν να εκπαιδεύσουν σωστά τα παιδιά τους. Αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο για τους πιο φτωχούς.

Όμως, η φροντίδα για την εκπαίδευση των παιδιών είναι, επίσης, μέρος μιας κοινωνικής και κοινωνιολογικής φιλοδοξίας της οποίας το κλειδί είναι το εξής: επιστρέφοντας στο σπίτι οι μαθητές μοιράζονται με τους γονείς τους τις γνώσεις αλλά και τις αξίες που έμαθαν;

Ο δάσκαλος έχει, επίσης, τον ρόλο να ακούει και να συνοδοιπορεί με τους γονείς. Αυτή η καθημερινή ακρόαση είναι ουσιαστική για τη φροντίδα των παιδιών.

5. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΕΣΕΩΝ

Για τον Jean-Baptiste de La Salle και για τους Αδελφούς, η παιδαγωγική πράξη πρέπει να περνά μέσα από διαπροσωπικές σχέσεις, απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε εκπαιδευτική δράση. Η φύση αυτών των σχέσεων περιγράφεται εκτενώς στη λασαλιανή βιβλιογραφία. **Οι σχέσεις πρέπει να είναι αδελφικές.** Ο λασαλιανός παιδαγωγός πρέπει να αγαπά τους μαθητές του, να τους προσέχει, κατά τη διάρκεια του μαθήματος αλλά και έξω από αυτό, και να τους κάνει να τον αγαπήσουν. Σαν μεγάλος αδελφός δεν τα ξέρει όλα, αλλά είναι λίγο πιο μπροστά από τους μαθητές του και τους εμποδίζει να παραστρατήσουν. «Θα αγαπήσουν τρυφερά όλους τους μαθητές τους, ωστόσο δεν θα εξοικειωθούν με κανέναν από αυτούς και δεν θα συνδεθούν με ιδιαίτερη φιλία.» (Cahiers Lasalliens 25, p. 34-37)

6. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙ ΜΙΑ ΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΑΣΚΑΛΟ

Ο Jean-Baptiste de La Salle συνειδητοποιεί πολύ νωρίς ότι οι αρχές του, σύμφωνα με τις οποίες αφενός οι δάσκαλοι πρέπει να θεωρούνται πρότυπα για τους μαθητές τους και αφετέρου η εκπαιδευτική σχέση είναι απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε παιδαγωγική πράξη, απαιτούν προσπάθεια εκ μέρους του δασκάλου. Ο δάσκαλος χρειάζεται μεγάλη αυτοκυριαρχία, για να εκφράζεται με υπομονή και γλυκύτητα, ειδικά στους πιο απείθαρχους νέους.

«**Οι 12 αρετές ενός καλού δασκάλου**», τις οποίες απαριθμεί ο de La Salle στη συλλογή του για χρήση των Αδελφών των Χριστιανικών Σχολείων και που, στη συνέχεια, σχολιάστηκαν το 1785 από τον Αδελφό Agathon, θεωρούνται από ορισμένους θησαυρός της παγκόσμιας παιδαγωγικής. Κάθε Αδελφός είχε στην τσέπη του ράσου του ένα λεπτό εγχειρίδιο, που του επέτρεπε, ανά πάσα στιγμή, να διαλογίζεται για καθεμία από τις δώδεκα (12) αρετές που έπρεπε να διαθέτει. Δώδεκα (12) αρετές που του επέτρεπαν να υιοθετεί, ανά πάσα στιγμή, την κατάλληλη συμπεριφορά.

Ο δάσκαλος πρέπει να δείχνει ότι είναι «καθαρός» από κάθε υστεροβουλία, στοργικός, δηλαδή με φιλικά συναισθήματα, δίκαιος, μετριοπαθής, ειρηνικός, συνετός, με σεβασμό στην ευπρέπεια. Ο δάσκαλος είναι και φύλακας που αγρυπνά. Προβλέπει και εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις για πετυχημένη διδασκαλία.

7. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΟΥ ΣΕΒΕΤΑΙ ΤΟΥ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΕΥΦΥΙΑΣ

Ο λασαλιανός εκπαιδευτικός πρέπει να διασφαλίσει το γεγονός ότι η γνώση δεν επιβάλλεται από θέση εξουσίας. **Εφαρμόζει παιδαγωγικές μεθόδους που αντιλαμβάνονται οι μαθητές.** Το ίδιο κάνει και με τις δεξιότητες, τις πρακτικές ή τις τεχνικές, τις οποίες δικαι-

ολογεί συνεχώς. Πριν από οποιαδήποτε δημιουργία άσκησης ή εννοιολογικής προσέγγισης, αναρωτιέται για τον εκπαιδευτικό του στόχο: «Ποια ικανότητα, ποια δεξιότητα θέλω να αναπτύξω στους νέους; Ποια αξία θέλω να δείξω και να μεταδώσω;»

8. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΑΣΙΣΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Το σχολείο που θέλησε να δημιουργήσει ο Jean-Baptiste de La Salle είναι πολύ δομημένο, πολύ οργανωμένο. Αυτό είναι αναγκαίο, όταν οι δάσκαλοι αντιμετωπίζουν 50, 60 ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, και 120 μαθητές! Για να εξασφαλιστεί εξατομικευμένη παρακολούθηση, τα παιδιά χωρίζονται σε επίπεδα, ανάλογα με τις ανάγκες του καθενός: αρχάριοι, μέτριοι και προχωρημένοι. **Ο δάσκαλος φροντίζει πάντα να εξατομικεύει τη διδασκαλία του.** Εξετάζει το ένα μετά το άλλο τα παιδιά, προσαρμόζει τη διδασκαλία του, παρέχει τα απαραίτητα ερεθίσματα, αξιολογεί την πρόοδο και τις ανάγκες του καθενός. Επιλέγει τον μαθητή που ρωτά ανάμεσα σε αυτούς που είναι πιο πιθανό να απαντήσουν σωστά, για να μην ταπεινώσει όσους δυσκολεύονται. Θα ρωτήσει τους τελευταίους μόνο μετά από πολλές επαναλήψεις, κάνοντάς τους πιο εύκολες ερωτήσεις. Οι πιο προχωρημένοι αισθάνονται χρήσιμοι συνεργαζόμενοι για τη μάθηση των λιγότερο προχωρημένων. Ο λασαλιανός παιδαγωγός γνωρίζει ότι η εκπαίδευση πραγματοποιείται σε μεγάλο χρονικό διάστημα. Γνωρίζει καλά τον κάθε μαθητή.

Η λασαλιανή παιδαγωγική στοχεύει σε ένα σχολείο χωρίς αποτυχία. Ο δάσκαλος ελέγχει το επίπεδο του κάθε μαθητή, πριν τον οδηγήσει στις εξετάσεις.

9. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΟΥ ΣΤΟΧΕΥΕΙ ΣΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΚΑΙΔΕΥΣΗ

Το **Παιδαγωγικό Εγχειρίδιο**, έκδοση των Αδελφών των Χριστιανικών Σχολείων για χρήση στα σχολεία στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, ορίζει ότι, για να πετύχει μια διδασκαλία έναν εκπαιδευτικό στόχο, πρέπει να βασίζεται σε ένα σύνολο διδακτικών αρχών:

1. Ο δάσκαλος πρέπει να ενδιαφέρεται γι' αυτό που κάνει και πρέπει να προετοιμάζει καλά τα μαθήματά του.
2. Η διδασκαλία του πρέπει να είναι διαβαθμισμένη, προοδευτική και μεθοδική.
3. Η διδασκαλία πρέπει να είναι διορατική και ελκυστική, ειδικά για τους μικρότερους μαθητές.
4. Η διδασκαλία πρέπει να είναι ουσιαστική και πρακτική για όλους.
5. Η διδασκαλία πρέπει να προκαλεί την επιστημονική περιέργεια στους πιο προχωρημένους.
6. Η διδασκαλία πρέπει να διεγείρει τον εσωτερικό κόσμο του μαθητή.
7. Η διδασκαλία, ως μέσο επιτυχίας, πρέπει να διεγείρει τόσο τον μεγαλύτερο αριθμό διανοητικών ικανοτήτων όσο και των αισθήσεων.

Αυτές οι αισθήσεις και οι διανοητικές ικανότητες πρέπει να διεγείρονται με εξαντλητικό και τακτικό τρόπο: **α.** Η άσκηση των αισθήσεων, **β.** Η προσοχή του μυαλού, η θέληση (η αναγκαιότητα της προσωπικής εργασίας του μαθητή), **γ.** Ο συλλογισμός και η κρίση, που συζητούν τα αίτια και συνάγουν τις συνέπειες, **δ.** Η ευαισθησία ή η καρδιά που συγκινείται από το θέαμα του αληθινού και του ωραίου (περιγραφές, αφηγήσεις, αναγνώσεις), **ε.** Η μνήμη, η οποία διατηρεί τις επίκτητες έννοιες (μελέτη από καρδιάς), **στ.** Η φαντασία, η οποία αντισταθμίζει την έλλειψη της πραγματικής όρασης των αντικειμένων, **ζ.** Η άσκηση του χεριού που περιγράφει την εικόνα των αντικειμένων, για να διατηρεί πιο πιστά τη μνήμη τους, **η.** Μπορούμε να προσθέσουμε τα λόγια του δασκάλου, ο οποίος πρέπει να διευθύνει την τάξη γενικά, κατά την παρουσίαση του μαθήματος.

10. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ που καλλιεργεί την υπευθυνότητα

Η τοποθέτηση των μαθητών στην τάξη δεν γίνεται στην τύχη. **Ο δάσκαλος φροντίζει, ώστε ένας μαθητής που αντιμετωπίζει δυσκολίες να κάθεται δίπλα σε έναν άλλον πιο προχωρημένο.** Για παράδειγμα, ένα παιδί που αγωνίζεται να κρατήσει σωστά το μολύβι του μπορεί να πάρει παράδειγμα από εκείνο που το κρατάει τέλεια. Ο στόχος είναι διπλός: να βοηθηθούν όσοι το χρειάζονται και να αισθανθούν υπεύθυνοι εκείνοι που νιώθουν πιο άνετα.

Για να καθιερώσει επίσημα την έννοια της ευθύνης, ο Jean-Baptiste de La Salle φτάνει στο σημείο να ορίζει ένα σύνολο αρμοδιοτήτων/ευθυνών, οι οποίες θα πραγματοποιούνται από μαθητές-«αξιωματούχους», που συνεργάζονται με τον δάσκαλο, για να διασφαλίσουν γενικά την καλή λειτουργία της τάξης. Ας αναφέρουμε, για παράδειγμα, τον «επιθεωρητή», που επιλέγεται μεταξύ των καλύτερων μαθητών, που εκπληρώνει τα καθήκοντα του βοηθού του δασκάλου, κατά τη μισή ώρα πριν από την έναρξη του σχολείου, τον «επικεφαλής του θρανίου» που διανέμει ή συλλέγει χαρτί ή αντίγραφα, τον «κωδωνοκρούστη», που είναι υπεύθυνος για να χτυπά το κουδούνι στην αρχή και στο τέλος του μαθήματος, τον «θυρωρό», που διαχειρίζεται το πήγαινε-έλα κατά τη διάρκεια του σχολείου, τον «κλειδούχο», που έχει την ευθύνη του σχολικού κλειδιού, που ανοίγει το πρωί και κλείνει το βράδυ.

Αυτός ο επιμερισμός των ευθυνών έχει ως στόχο να δημιουργήσει μια οικογενειακή ατμόσφαιρα στην τάξη και να διασφαλίσει ότι οι μαθητές είναι δεμένοι με το τμήμα τους.

11. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ της προοδευτικής εξέλιξης

«Η λασαλιανή παιδαγωγική συνιστά τη διαίρεση κάθε δυσκολίας που πρέπει να επιλυθεί σε όσο το δυνατόν περισσότερα διακριτά μέρη, προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα τι πρέπει να μελετηθεί.

Έτσι, το παιδί προχωράει από το απλό στο σύνθετο, από το ιδιαίτερο στο γενικό, από το εύκολο στο δύσκολο, αλλά την ανάλυση την εκτελεί ο δάσκαλος, επιλέγοντας διαβαθμισμένες ασκήσεις, που διευκολύνουν πολύ την εργασία του παιδιού, που χαίρεται και μπορεί να πει ή να σκεφτεί «είναι εύκολο να τις λύσω.» Η σύνθεση έρχεται αργότερα, αλλά ποτέ δεν παραμελείται».

Οι πρόσφατες ανακαλύψεις σχετικά με τη λειτουργία του εγκεφάλου μας έρχονται να υποστηρίξουν αυτές τις παρατηρήσεις, δείχνοντας ότι είναι απαραίτητο να βρεθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ της πολύ απλής άσκησης, για την οποία δεν δοκιμάζεται η ευχαρίστηση στην επίλυση, και αυτής της πολύ περίπλοκης δυσκολίας που φαίνεται ανυπέρβλητη. Η προσπάθεια είναι αποδεκτή, αν κάποιος ξέρει εκ των προτέρων ότι η δυσκολία μπορεί να ξεπεραστεί.

12. ΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ του «Διδάσκω, για να διαπαιδαγωγώ»

Ποια απάντηση πρέπει να δώσουμε σε έναν μαθητή που μας ρωτάει για την έννοια της εφαρμογής του Πυθαγόρειου Θεωρήματος, τις ημερομηνίες της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, το διάγραμμα του χταποδιού; Ομολογουμένως, η δικαιολόγηση μπορεί να περάσει μέσα από πνευματικά εργαλεία που είναι απαραίτητα για ορισμένους. Μπορεί, επίσης, να θεωρηθεί ως μέσο που συμβάλλει στη γνωστική ανάπτυξη του παιδιού, στην απόκτηση μιας σχέσης με το πολιτιστικό του περιβάλλον που του επιτρέπει να κατανοήσει καλύτερα τον κόσμο που το περιβάλλει και στον οποίο εξελίσσεται.

Ο λασαλιανός παιδαγωγός βλέπει κάτι περισσότερο σε αυτό, ένα μέσο δηλαδή που βοηθάει το παιδί να αναπτυχθεί καλά, μεταδιδοντάς του αξίες.

Σύγχρονος Οδηγός Λειτουργίας των Λασαλιανών Σχολείων

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Το Λασαλιανό Εκπαιδευτικό/
Παιδαγωγικό Σχέδιο

Saint Jean-Baptiste de La Salle

Ιδρυτής των Λασαλιανών Σχολείων

Ο άγιος Ιωάννης-Βαπτιστής Δελασάλ γεννήθηκε στη Reims της Γαλλίας το 1651 από εύπορη οικογένεια. Από έντεκα χρονών, εκδηλώνει στους γονείς του την επιθυμία να γίνει κληρικός. Μετά το πέρας των θεολογικών του σπουδών στη Σορβόνη και σε ηλικία 27 ετών χειροτονείται ιερέας.

Τον 17^ο αιώνα, η εκπαίδευση στη Γαλλία είναι προνόμιο των ευγενών. Έτσι, η ανύπαρκτη δημόσια εκπαίδευση στην εποχή του τον οδηγεί στην απόφαση να δημιουργήσει σχολεία για τα άπορα παιδιά. Στην τολμηρή αυτή προσπάθεια αρκετοί είναι αυτοί που τον ακολουθούν. Για να τονώσει μάλιστα την εμπιστοσύνη των δασκάλων στη Θεία Πρόνοια και για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, ο Ι.-Β. Δελασάλ μοιράζει την περιουσία του στους φτωχούς και απαρνείται τα προνόμια του ευγενούς.

Το **1681**, ο Δελασάλ και τρεις άλλοι δάσκαλοι δεσμεύονται με όρκο στη μοναχική ζωή και **ιδρύουν το «Τάγμα των Αδελφών των Χριστιανικών Σχολείων» (Frères des Écoles Chrétiennes)**. Οι δυσκολίες, που συναντούν από το κατεστημένο της εποχής, δεν θα τον απογοητεύσουν, αλλά αντιθέτως η μεθοδική και συστηματική δουλειά, καθώς και η αφοσίωση στα παιδιά θα στεφθούν με πλήρη επιτυχία.

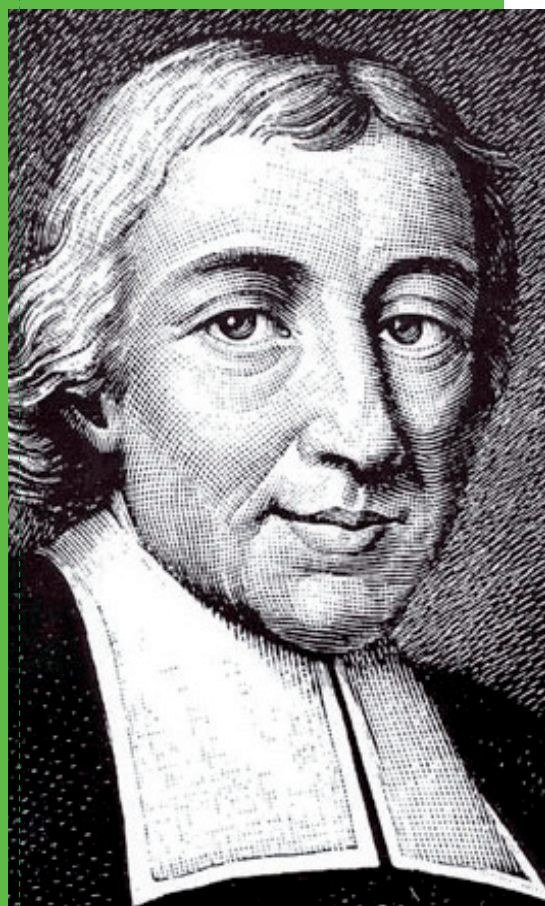
Εκτός από τον αποστολικό του ζήλο, ο De La Salle αναδεικνύεται μεγάλος παιδαγωγός και πρωτοπόρος για την εποχή του. Από τις μεγάλες καινοτομίες του ήταν η αντικατάσταση της λατινικής με τη γαλλική γλώσσα, η ταυτόχρονη διδασκαλία στους μαθητές, ο διαχωρισμός των τάξεων σύμφωνα με

τις γνώσεις και την ηλικία των μαθητών και η εκπόνηση Κανονισμού Λειτουργίας των σχολείων. Από την πρώτη στιγμή, ο Δελασάλ μερίμνησε για την κατάρτιση και των δασκάλων (Frères) που συνεργάστηκαν μαζί του. Ο ενθουσιασμός και οι μεγάλες επιτυχίες των Frères στα σχολεία του συνεχίστηκαν και μετά τον θάνατο του ιδρυτή, το 1719. Από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα μέχρι τις μέρες μας, το έργο του μεγάλου αυτού παιδαγωγού, που **ανακηρύχθηκε άγιος της Καθολικής Εκκλησίας στις 24 Μαΐου του 1900**, γίνεται γνωστό παντού στον κόσμο.

Σήμερα, οι συνεχιστές του έργου του Ιωάννη-Βαπτιστή Δελασάλ αριθμούν 2.984 Αδελφούς (Frères), με τους οποίους συνεργάζονται 104.614 εκπαιδευτικοί, άνδρες και γυναίκες, κάθε θρησκείας και κάθε πολιτιστικής παράδοσης και οι οποίοι είναι στην υπηρεσία 1.117.574 και πλέον παιδιών, εφήβων και νέων, σε 78 συνολικά χώρες σε όλο τον κόσμο.

Τα σχολεία που εξακολουθούν να εφαρμόζουν τις παιδαγωγικές αρχές του Δελασάλ και από το όνομα του οποίου αποκαλούνται λασαλιανά ξεπερνούν τα 1.000 σε όλο τον κόσμο. Πρόκειται για μονάδες όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, από παιδικούς σταθμούς μέχρι πανεπιστήμια. Σ' αυτόν τον παγκόσμιο εκπαιδευτικό οργανισμό ανήκουν τα τέσσερα Λασαλιανά Σχολεία της Ελλάδας που βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη, τη Σύρο, τον Πειραιά και τον Άλιμο, καθώς και τα δύο σχολεία των Ουρσουλινών, που εντάχθηκαν στο λασαλιανό δίκτυο από τον Μάρτιο του 2022.

Μια ιστορία με βαθιές ρίζες στην παράδοση

Άνοιξη του 1679, στη Reims

Δυο-τρεις δάσκαλοι, που είχαν έρθει απ' την πόλη της Rouen, ανοίγουν ένα σχολείο στην ενορία του Saint-Maurice (Reims), με στόχο να φοιτήσουν σ' αυτό δωρεάν τα παιδιά που πέραναν όλη τους τη μέρα στους δρόμους. Ο Ιωάννης-Βαπτιστής Δελασάλ δείχνει προσωπικό ενδιαφέρον για τη δημιουργία αυτών των σχολείων, **διότι τον προβληματίζει έντονα το γεγονός ότι η πλειονότητα των παιδιών της γενέτειράς του δεν έχουν καθόλου την ευκαιρία να μορφωθούν**. Αναλαμβάνει μάλιστα να εκπαιδεύσει τους δασκάλους, αλλά πολύ γρήγορα ανακαλύπτει ένα άλλο κακό της εποχής εκείνης: η καλή θέληση των δασκάλων δεν αρκεί, για να καλύψει την ελλειπή κατάρτισή τους. *«Τα πρωτοεμφανιζόμενα σχολεία δεν έφερναν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, επειδή ο κάθε δάσκαλος ακολουθούσε τον δικό του τρόπο διδασκαλίας.»*¹ Για να πετύχει, λοιπόν, το εγχείρημα των λαϊκών σχολείων που λειτουργούσαν στη Reims, έπρεπε **να δημιουργηθεί, σε συνεργασία με τους δασκάλους, πρώτα μια κοινότητα εκπαιδευτική και μετά μια κοινότητα πνευματική, που θα διαπνεόταν από τις αρχές του Ευαγγελίου**.

Ο αρχικός πυρήνας με τους πρώτους δασκάλους μεταμορφώνεται και διευρύνεται. Τον Μάιο του 1686, οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στα σχολεία αυτά αποφασίζουν να μην αποκαλούνται "δάσκαλοι" αλλά "Frères" των χριστιανικών σχολείων. Αυτή η τροποποίηση στην επωνυμία υποδηλώνει κεφαλαιώδη αλλαγή, που θα καθόριζε στο εξής την παιδαγωγική τους σχέση με τα παιδιά. *«Η επωνυμία Frères των χριστιανικών σχολείων σήμαινε ότι θεωρούσαν τους εαυτούς τους σαν τα μεγάλα αδέρφια όλων αυτών των παιδιών που προσέρχονταν στα σχολεία τους για να μάθουν γράμματα και ότι έπρεπε να ασκούν αυτό το λειτουργήμα αγάπης με αγάπη.»*²

1. Maillifer, βιογράφος του Ι.-Β. Δελασάλ
2. Blain, βιογράφος του Ι.-Β. Δελασάλ

21 Νοεμβρίου 1691, στο Παρίσι

Ο Ιωάννης-Βαπτιστής Δελασάλ δεσμεύεται με δυο άλλους Αδελφούς και δίνουν τον μοναχικό όρκο, με στόχο την προώθηση της Αδελφότητας των Χριστιανικών Σχολείων. Αναλαμβάνουν αυτή την πρωτοβουλία σε μια περίοδο κατά την οποία η λειτουργία των σχολείων τους διέρχεται κρίση. Το 1690, ο Ιωάννης-Βαπτιστής Δελασάλ βρέθηκε *«στο ίδιο σημείο που ήταν πριν από δέκα χρόνια, με λίγους Αδελφούς, χωρίς να έχει προχωρήσει σχεδόν καθόλου το έργο του και μάλιστα με κίνδυνο να το βλέπει να διαλύεται.»*³

Δεν μπορεί, όμως, να εγκαταλείψει την προσπάθειά του, γιατί ο αγώνας του είναι αγώνας υπέρ των φτωχών. *«Αφού ανέλαβε να εκπαιδεύσει τα αμόρφωτα και άπορα παιδιά, δεν μπορούσε να λιποψυχήσει και να τα*

*αφήσει να επιστρέψουν εκεί που ήταν στην αρχή, σε μια κατάσταση, δηλαδή, όπου κυριαρχούσε η αμάθεια και η κακή διαπαιδαγώγηση.»*⁴ Η ελπίδα που τον διακατέχει, και που τον είχε ήδη οδηγήσει να ανατρέψει τόσο τη δυσμενή κατάσταση στην οποία βρίσκονταν τα παιδιά όσο και τις συνθήκες που αντιμετώπιζαν οι διδάσκοντες, του δίνει τη δύναμη να μετατρέψει αυτή την αντιξοότητα σ' ένα νέο ξεκίνημα. Στις 6 Ιουνίου 1694, δημιουργείται η Αδελφότητα των Χριστιανικών Σχολείων. Ο Ιωάννης-Βαπτιστής Δελασάλ και δώδεκα Frères δεσμεύονται με τον μοναχικό όρκο που δίνουν και αποφασίζουν "όλοι μαζί και σε συνεργασία" να λειτουργήσουν σχολεία, τα οποία θα παρέχουν δωρεάν μόρφωση.

"Όλοι μαζί, σε συνεργασία με τα άλλα χριστιανικά σχολεία"

Ο όρος **"όλοι μαζί"** αφορά την κάθε **τοπική κοινότητα** που αποτελείται από δύο, τρεις, τέσσερις Frères, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με τη λειτουργία ενός σχολείου. Αυτοί οι άνθρωποι ζουν μαζί και προσεύχονται μαζί. Μοιράζονται όσα ανακαλύπτουν και ό,τι άλλο επινοούν κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού τους έργου, καθώς επίσης και τις εμπειρίες που αποκομίζουν από την προσπάθειά τους να μεταδώσουν τα διδάγματα του Ευαγγελίου μέσω του παιδαγωγικού τους έργου.

Ο όρος **"σε συνεργασία με όλα τα άλλα χριστιανικά σχολεία"** αφορά την **ευρύτερη κοινότητα, το Τάγμα των Αδελφών των Χριστιανικών Σχολείων**, δηλαδή αυτό που σήμερα θα ονομάζαμε "δίκτυο" από πολυάριθμες κοινότητες, που διακατέχονται από το ίδιο πνεύμα και την ίδια θέληση να

προσαρμόσουν το σχολείο στις ανάγκες των μαθητών που φοιτούν σ' αυτό.

Ο νέος τρόπος επικοινωνίας ανάμεσα σε διδάσκοντες και διδασκόμενους, που στηρίζεται στην καλώς εννοούμενη οικειότητα, "την πραότητα και την καταδεκτικότητα", οδηγεί τους Frères να κάνουν σημαντικές παιδαγωγικές αναπροσαρμογές στα σχολεία τους. Αυτές οι αλλαγές δεν είναι το αποτέλεσμα κάποιας θεωρίας, αλλά προέρχονται από τις ίδιες τις ανάγκες των μαθητών, χάρη στην άμεση επαφή που έχουν οι Frères μαζί τους. Κάθε βδομάδα, σε όλες τις εκπαιδευτικές κοινότητες, οι Frères ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους και αναζητούν "από κοινού" πώς θα βελτιώσουν την πορεία του σχολείου τους. Ο ιδρυτής συγκεντρώνει τακτικά όλους τους Frères και των άλλων σχολείων.

Ο κάθε Frère, η κάθε τοπική κοινότητα εκθέτει στους άλλους τα βιώματα και τις απορίες που είχε, ακόμα και τις καινοτομίες που εφάρμοσε, συχνά απλές, αλλά πάντα ρεαλιστικές. Η ευρεία ανταλλα-

γή απόψεων σ' αυτές τις συγκεντρώσεις του Τάγματος ενισχύει και προωθεί, μέσα από ένα κοινό πνεύμα, τα τοπικά επιτεύγματα, που το καθένα τους έχει τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα.

“Οδηγός λειτουργίας των σχολείων” ή το πρώτο εκπαιδευτικό σχέδιο

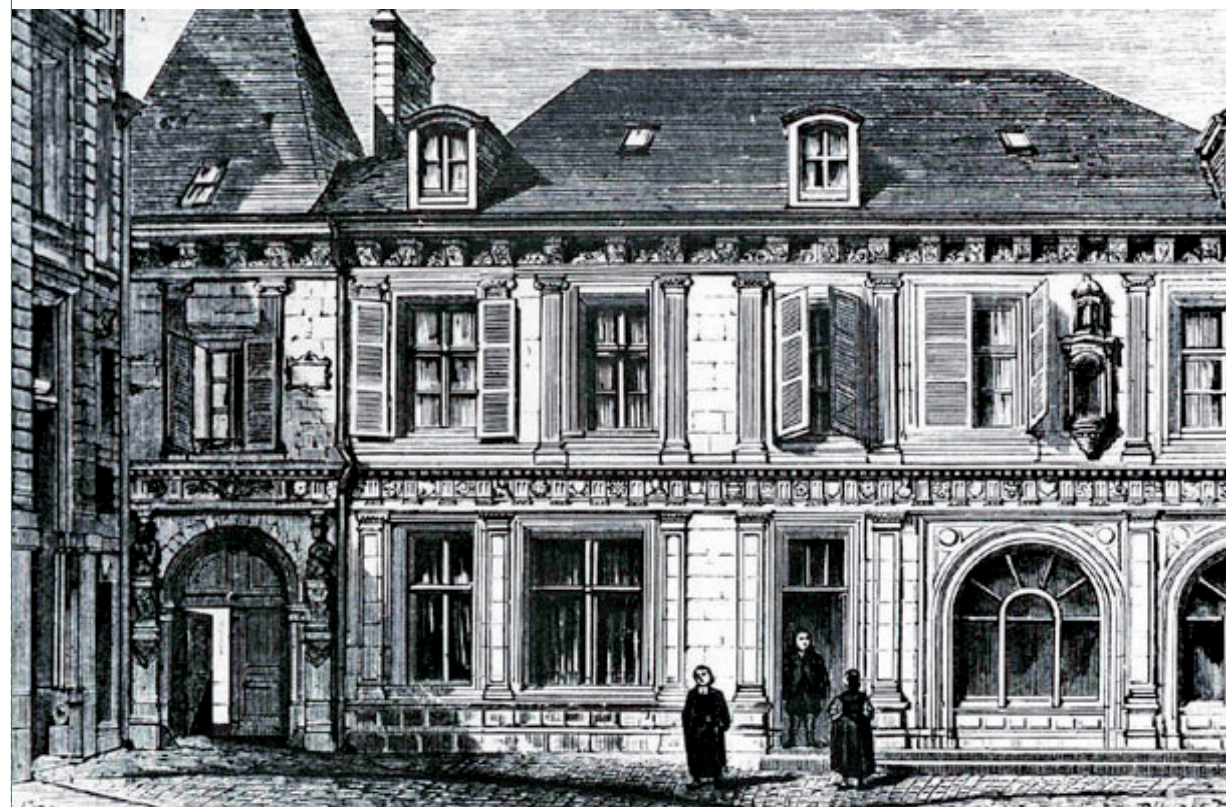
Χάρη σ' αυτές τις ανταλλαγές απόψεων μεταξύ των Frères, θα εκδοθεί το 1705 ο Οδηγός Λειτουργίας των Σχολείων. Θα μπορούσαμε κάλλιστα να παραβάλλουμε αυτό το πόνημα με ένα από τα πρώτα Λασαλιανά Εκπαιδευτικά Σχέδια. Ο Οδηγός Λειτουργίας των Σχολείων δημιουργήθηκε χάρη στην ανταλλαγή των βιωμάτων των Frères και ενέπνευσε πολλές εκπαιδευτικές κοινότητες. Στο πόνημα αυτό φαίνεται ξεκάθαρα ότι οι **μαθητές αποτελούν πράγματι το κέντρο του ενδιαφέροντος των διδασκόντων.** Με αφετηρία τη φροντίδα για τους μαθητές, ο Ιωάννης-Βαπτιστής Δελασάλ και οι συνεργάτες του θα οδηγηθούν από κοινού **να θέσουν σε νέες βάσεις το σχολείο, που θα το χαρακτηρίζουν πέντε στόχοι:**

➔ Για να έχουν τα παιδιά εύκολη πρόσβαση στη στοιχειώδη εκπαίδευση, **επιβάλλεται η φοίτηση να είναι δωρεάν.** Από παντού θα εκδηλωθούν τότε, είτε αμέσως είτε αργότερα, έντονες αντιδράσεις σχετικά με τη δωρεάν φοίτηση. Η Αδελφότητα, λοιπόν, είναι εκείνη που θα ενισχύσει την κάθε κοινότητα με τα απαραίτητα εφόδια, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αντιξοότητες.

➔ Οι Frères δημιούργησαν στα σχολεία τους **μια παιδαγωγική σχέση πιο ορθολογική, πιο δραστήρια, πιο ζωντανή** σε μια κοινωνία όπου το σχολείο ήταν αναχρονιστικό και καθόλου ελκυστικό για τα παιδιά

της λαϊκής τάξης. Πράγματι, στα σχολεία της εποχής εκείνης έλειπε παντελώς η επαφή με τους μαθητές. Στον Οδηγό αναλύονται διεξοδικά οι πραγματικές αιτίες που ωθούσαν τους νέους να απουσιάζουν από το σχολείο και προτείνονται τα μέσα, για ν' αντιμετωπιστεί αυτό το φαινόμενο. Επιδιώκοντας να κάνουν το σχολείο πιο αποτελεσματικό, οι Frères εισηγούνται καινοτομίες, που χαρακτηρίστηκαν επαναστατικές για την εποχή τους, όσον αφορά τη διδασκαλία των βασικών μαθημάτων: της ανάγνωσης, της γραφής και της αριθμητικής.

➔ Στη θέση ενός σχολείου απάνθρωπου, ενός σχολείου που προκαλεί τον φόβο και που συχνά καταγγέλλεται ότι μοιάζει με φυλακή, ενός σχολείου όπου επικρατεί ο εξαναγκασμός και η τιμωρία, **οι Frères αντιπροτείνουν μια ανθρώπινη κοινότητα που εμπνέεται από αγάπη,** από στοργή, όπως χωρίς ενδοιασμούς επαναλάμβανε ο Ιωάννης-Βαπτιστής Δελασάλ. Μια κοινότητα που αντιμετωπίζει με ιδιαίτερη προσοχή την προσωπικότητα του κάθε παιδιού, τις οικογενειακές και κοινωνικές του καταβολές, τις ιδιαίτερες ικανότητές του, καθώς επίσης και την εξέλιξή του. Το παιδί αντιμετωπίζεται ως πρόσωπο. Η λασαλιανή παιδαγωγική επιδιώκει να μετατρέψει το σχολείο σε μια κοινότητα, όπου οι μαθητές θα παίζουν ενεργό ρόλο στην πορεία της τάξης και θα ασκούνται στην αλληλεγγύη.

Το σπίτι που γενήθηκε ο Ι.-Β. Δελασάλ στη Reims της Γαλλίας.
Πηγή: <https://www.lasalle.org/en/illustration/>

➔ Το λασαλιανό σχολείο της πρώτης περιόδου προβαίνει σε εσωτερικές αλλαγές, γιατί ενδιαφέρεται **να προετοιμάσει τα παιδιά για τη ζωή μετά το σχολείο.** Αν και η διδασκαλία των βασικών μαθημάτων στρέφεται περισσότερο προς την πρακτική εξάσκηση, τα άπορα και εγκαταλελειμμένα παιδιά προετοιμάζονται κατάλληλα, ώστε να γίνουν ολοκληρωμένες προσωπικότητες. Οι **Κανόνες Καλής Συμπεριφοράς** και **Χριστιανικής Αγωγής** επιβεβαιώνουν το εύρος του λασαλιανού παιδαγωγικού ενδιαφέροντος.

➔ Μέσα από όλες αυτές τις αλλαγές που εφαρμόζονται στα σχολεία από τους Frères,

η μεταμορφωτική δύναμη του Ευαγγελίου φαίνεται στην ίδια τη ζωή αυτών των παιδιών. Όπως ο καλός Ποιμένας, έτσι και οι Frères πήγαν και συνάντησαν τα παιδιά εκεί που ζούσαν εγκαταλελειμμένα και ενδιαφέρθηκαν γι' αυτά. Χάρη σ' αυτούς τους απεσταλμένους του Θεού, τα παιδιά δοκιμάζουν στο ίδιο τους το είναι την απελευθερωτική και ζωογόνο δύναμη του Ευαγγελίου.

Ξεκινώντας απ' αυτή τη βιωματική εμπειρία του Ευαγγελίου που συνάντησαν στην ίδια τους τη ζωή, **θα μπορέσουν μετά να προχωρήσουν σταδιακά σε μια πιο διεξοδική μελέτη του στον χώρο του σχολείου.**

Τα σημερινά λασαλιανά σχολεία λειτουργούν σε συνθήκες πολύ διαφορετικές από αυτές που υπήρχαν την εποχή που ζούσαν ο ιδρυτής και οι πρώτοι συνεργάτες του. Ωστόσο, τα σημερινά λασαλιανά σχολεία εξακολουθούν να αντλούν έμπνευση από τα πρώτα αυτά σχολεία, προκειμένου να ανταποκριθούν στις σύγχρονες ανάγκες των παιδιών και των νέων.

01

Στην υπηρεσία των μαθητών και κυρίως των πιο αναγκασμένων

“

Να διδάσκουν οι δάσκαλοι με ευσυνειδησία όλους τους μαθητές που ανέλαβαν να μορφώσουν να μην παραμελούν κανέναν, να φροντίζουν εξίσου για όλους, κυρίως για τους πιο αδύνατους και τους πιο αμελείς.”

I.-B. Δελασάλ, Οδηγός Λειτουργίας των Σχολείων

Στην υπηρεσία των μαθητών και κυρίως των πιο αναγκασμένων

Στο λασαλιανό σχολείο, οι μαθητές βρίσκονται στο κέντρο του ενδιαφέροντος, όσον αφορά τη γενικότερη οργάνωση και το καθημερινό πρόγραμμα. Γι' αυτούς, και κυρίως για τους λιγότερο ευνοημένους, ίδρυσε ο I.-B. Δελασάλ τα σχολεία του. Η σύνδεση ανάμεσα στη μετάδοση των γνώσεων και την τεχνογνωσία, η απόκτηση ενός τρόπου ζωής και η καλλιέργεια της χριστιανικής πίστης που εμπνέεται από το Ευαγγέλιο αποτελούν τους λόγους για τους οποίους υπάρχει το λασαλιανό σχολείο.

1.1. Γνώση των μαθητών εξατομικευμένη και σφαιρική

Χρέος του λασαλιανού σχολείου είναι η ακριβής γνώση της προσωπικότητας κάθε μαθητή, διότι έτσι μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες όλων των μαθητών. Αυτή η γνώση, η τόσο απαραίτητη, δεν περιορίζεται απλά και μόνο στις σχολικές επιδόσεις του μαθητή, αλλά αφορά την όλη προσωπικότητα του νέου ανθρώπου. Η γνώση αυτή αποκτάται προσοδευτικά και συλλογικά, προσέχοντας τη συμπεριφορά του παιδιού, τόσο μέσα όσο και έξω από την τάξη ή το σχολείο.

Η στάση του μαθητή και οι αντιδράσεις του κατά την ώρα της διδασκαλίας, ο τρόπος με τον οποίο συμπεριφέρεται και οι πρωτοβουλίες που παίρνει στις διάφορες αθλητικές, καλλιτεχνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες, η συμμετοχή του και η δέσμευσή του στις φιλανθρωπικές δραστηριότητες του σχολείου και σε διάφορες δράσεις αλληλεγγύης αποκαλύπτουν διάφορες πτυχές της προσωπικό-

τητάς του. Για να γνωρίσουμε καλά έναν νέο, χρειάζεται να του αφιερώσουμε χρόνο από την πρώτη κιόλας ημέρα που θα κάνει εγγραφή στο σχολείο, καθώς και κατά τις ατομικές ή ομαδικές συναντήσεις, κατά τις συγκεντρώσεις με τους γονείς και στο συμβούλιο των καθηγητών.

Η καθιέρωση ειδικών ωραρίων, η δημιουργία χώρων και υπηρεσιών που θα δίνουν την ευκαιρία στους νέους και στους ενηλίκους να συναντώνται, να εκφράζονται, να παίρνουν πρωτοβουλίες, να ανταλλάσσουν ευθύνες, να συνεργάζονται με σκοπό την επιτυχία κοινών στόχων ευνοούν την αλληλογνωριμία και δημιουργούν κλίμα αδελφοσύνης. Έτσι, ο κάθε νέος μπορεί να βρει τρόπους να γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό του και να συμμετέχει ενεργά ο ίδιος στη μόρφωσή του.

1.2. Πρωταρχικό μέλημα: ιδιαιτέρη φροντίδα για όσους μαθητές αντιμετωπίζουν προβλήματα

«Μια από τις βασικότερες έγνοιες όλων όσοι ασχολούνται με τη μόρφωση των παιδιών είναι να κατέχουν τα μέσα που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν τους μαθητές τους, αναζητώντας έτσι τον κατάλληλο τρόπο με τον οποίο θα τους συμπεριφέρονται. Κι αυτό διότι για μερικούς χρειάζεται ίσως περισσότερη καλοσύνη, ενώ για άλλους περισσότερη αυστηρότητα.»

I.-B. Δελασάλ, Διαλογισμός 33-1

Το λασαλιανό σχολείο νιώθει υπεύθυνο για την επιτυχία και την ολοκλήρωση της προσωπικότητας όλων εκείνων που φοιτούν σε αυτό. Μια από τις προτεραιότητές του θεωρείται η προσοχή με την οποία πρέπει να αντιμετωπίζουν όλοι οι διδάσκοντες όσους μαθητές παρουσιάζουν μαθησιακά, οικονομικά, μορφωτικά, συναισθηματικά, ηθικά ή πνευματικά προβλήματα.

Γι' αυτό τον λόγο, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο, θα πρέπει:

⇒ **να αναζητούνται τρόποι, ώστε κανένας μαθητής να μην αποκλείεται από το σχολείο** και να διευκολύνονται οικονομικά όσοι έχουν πράγματι ανάγκη,

⇒ **να αναλύονται τα πραγματικά αίτια** για κάθε δύσκολη περίπτωση,

⇒ **να αντιμετωπίζεται η σχολική αποτυχία** με παιδαγωγικές μεθόδους που θα κεντρίζουν το ενδιαφέρον του μαθητή, θα αξιοποιούν τις δυνατότητές του και θα τον ενθαρρύνουν να συμμετέχει στη διδακτική πράξη,

⇒ **να προτείνονται διάφορες δραστηριότητες**, χάρη στις οποίες ο κάθε νέος θα μπορεί να αποκαλύπτει τα ταλέντα του και τις ικανότητές του, όχι μόνο τις διανοητικές, αλλά και τις χειρωνακτικές, τις αθλητικές και τις καλλιτεχνικές,

⇒ **να υπάρχει μέριμνα**, ώστε μαθητές, τάξεις ή τμήματα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες να μπορούν να ενταχθούν στη ζωή του σχολείου,

«Η αλληλεγγύη προς τους αδύναμους δεν είναι ευκαιριακό ή δευτερεύον χαρακτηριστικό του λασαλιανού σχολείου, αλλά ένα βασικό του χαρακτηριστικό.»

Fr. John Johnston, Γενικός Ηγούμενος 1986-2000

⇒ **να γίνεται συχνά απολογισμός, όσον αφορά τις παιδαγωγικές θέσεις και πρακτικές** που εφαρμόζονται, ώστε να εξακριβώνεται κατά πόσο οι μαθητές βρίσκονται πράγματι στο επίκεντρο του εκπαιδευτικού σχεδίου του σχολείου..

1.3. Διαπαιδαγώγηση που διαπνέεται από αγάπη για τους μαθητές

Οι ενήλικοι πρέπει να δέχονται τους μαθητές όπως είναι, χωρίς προκαταλήψεις και να υιοθετούν τρόπους, ώστε οι ίδιοι να κάνουν το πρώτο βήμα και όχι να περιμένουν τους μαθητές να τους πλησιάσουν πρώτοι. Πράγματι, η διαπαιδαγώγηση στηρίζεται στη σχέση που δημιουργείται ανάμεσα στους μαθητές και τους δασκάλους τους. Η σχέση αυτή προϋποθέτει εκ μέρους του ενήλικου:

⇒ **μια στάση που να βοηθάει στην προσέγγιση του μαθητή**, θεωρώντας ότι είναι μοναδικός και ότι αξίζει να τον σέβονται και να τον αγαπούν γι' αυτό που είναι,

⇒ **μια στάση καλοπροαίρετη** που να αποπνέει πραότητα, εγκαρδιότητα και κατανόηση,

⇒ **μια στάση διαπαιδαγώγησης απαιτητική**, ξεκάθαρη, ρεαλιστική, αλλά συγχρόνως ενθαρρυντική,

⇒ **μια στάση ελπίδας** απέναντι στον νέο άνθρωπο που του δίνει αξία και που τον βοηθάει να εμπιστευτεί τον εαυτό του, τους άλλους, τον Θεό. Η στάση αυτή απένα-

ντι στους μαθητές οδηγεί σε παιδαγωγικές επιλογές, στις οποίες την κύρια θέση κατέχουν η προσοχή με την οποία ακούμε τους άλλους, ο διάλογος, η ευθυκρισία και, όπου χρειάζεται, ο έλεγχος και οι κυρώσεις.

1.4. Προϋποθέσεις για τη σωστή λειτουργία του σχολείου

Η διαφορετικότητα ανάμεσα στους μαθητές και η συσσώρευση προβλημάτων, που έχουν σχέση με τη φτώχεια, την απόρριψη και την περιθωριοποίηση, οδηγούν συχνά στον φόβο, τη μοναξιά, την αποτυχία, την απόγνωση, τη βία και τη δυστυχία.

1.4.1. Μέσα που διαθέτει το σχολείο

Το σχολείο αξιοποιεί όλα τα μέσα και όλες τις δυνατότητες που έχει στη διάθεσή του, προκειμένου να συμβάλει στη λύση των προβλημάτων που ανακύπτουν. Και αυτά είναι:

⇒ **Η ποιοτική διδασκαλία, που πρέπει να είναι προσιτή σε όλους** και η επισημονική κατάρτιση, οι καλές σχέσεις που συνεχώς πρέπει να καλλιεργούνται και να διευρύνονται, η υψηλού επιπέδου επαγγελματική ευσυνειδησία. Όλα τα πιο πάνω, όχι μόνο τα οφείλουμε στους μαθητές μας, αλλά αποτελούν προϋπόθεση και θεωρούνται βασικά μέσα που θα βοηθήσουν τους περισσότερους να προοδεύσουν και να εξελιχθούν.

⇒ **Η εκμάθηση μεθόδων εργασίας**, η παρακολούθηση των μαθητών κατά την ενισχυτική διδασκαλία και η φροντίδα για την κατάρτιση των εκπροσώπων των τάξεων και του δεκαπενταμελούς συμβουλίου ευνοούν την αλληλεγγύη και την ενεργό συμμετοχή των νέων στην παιδευτική δράση του σχολείου τους και, κατά συνέπεια, στη μόρφωσή τους.

⇒ **Ο σεβασμός που δείχνει ο εκπαιδευτικός κάθε φορά που απευθύνεται στους μαθητές**, η έγκαιρη παράδοση των γραπτών εργασιών, η διατύπωση παρατηρήσεων στα γραπτά και οι εξηγήσεις που δίνονται σε μαθητές και γονείς για τους βαθμούς στους ελέγχους προόδου μπορούν να προλάβουν ή και να εκτονώσουν πιθανές βίαιες αντιδράσεις.

⇒ **Οι παρεμβάσεις του εκπαιδευτικού στην καθημερινή ζωή του σχολείου**, όταν διακρίνονται από αφοσίωση, στήριξη, επιείκεια και ενθάρρυνση, βοηθούν τους μαθητές να αποκτήσουν περισσότερη αυτοπεποίθηση.

«Όλες οι παραινέσεις που κάνετε στους μαθητές σας να χαρακτηρίζονται από σαφήνεια, ώστε να μπορούν να κατανοούν αυτά που τους λέτε χωρίς δυσκολία.»

Ι.-Β. Δελασάλ, Διαλογισμός 193-3

1.4.2. Συνεργασία με την οικογένεια και άλλους αρμόδιους φορείς

Από μόνο του το σχολείο δεν μπορεί να επιλύσει όλα τα προβλήματα που συναντά κατά την άσκηση της αποστολής του. Πρέπει, λοιπόν, να συνεργάζεται:

⇒ **Με τους γονείς**, οι οποίοι έχουν την κύρια ευθύνη για τη μόρφωση των παιδιών τους. Επειδή ο θεσμός της οικογένειας γίνεται όλο και πιο εύθραυστος, σχολείο και οικογένεια πρέπει να συνεργάζονται και να δραστηριοποιούνται, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, για να πετύχουν τον σκοπό τους. Η σχολική και οικογενειακή διαπαιδαγώγηση πρέπει να αλληλοσυμπληρώνονται, για να επιτευχθεί η αρμονική ανάπτυξη του παιδιού.

Το εκπαιδευτικό σχέδιο αποτελεί τη βάση για ένα εκπαιδευτικό συμβόλαιο ανάμεσα στους δυο εταίρους: τους γονείς και το σχολείο. Για τον λόγο αυτό, θεωρείται αναγκαίο να αποσαφηνίζεται στον κηδεμόνα το εκπαιδευτικό σχέδιο του σχολείου, όταν γίνεται μια νέα εγγραφή. Επειδή το σχολείο γνωρίζει τις δυσκολίες που συναντούν ορισμένες οικογένειες, αναζητεί τους κατάλληλους τρόπους,

ώστε να βοηθήσει τους γονείς να αναλάβουν τις δικές τους ευθύνες για τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους.

⇒ **Με τους αρμόδιους φορείς** τους οποίους το σχολείο πρέπει οπωσδήποτε να συμβουλευεται. Η συμβολή διαφόρων υπηρεσιών που παρέχουν κοινωνική ή ψυχολογική στήριξη, η βοήθεια που προσφέρουν οι δημοτικές υπηρεσίες ή τα συνοικιακά συμβούλια, όλα αυτά μπορούν να αποβούν χρήσιμα και αποτελεσματικά, προκειμένου να βοηθήσουν τους νέους να λύσουν ορισμένα προβλήματα επικοινωνιακής φύσεως, διευκολύνοντας έτσι την κοινωνική τους ένταξη.

Αυτή η προσπάθεια πρέπει φυσικά να συνοδεύεται από την απαραίτητη λεπτότητα και εχεμύθεια που αρμόζουν σε τέτοιου είδους εκπαιδευτικές ενέργειες.

Έτσι, το σχολείο αναλαμβάνει να προσφέρει με τρόπο αποφασιστικό και με πνεύμα αλληλεγγύης τις υπηρεσίες του στην εκπαίδευση όσων έχουν περισσότερη ανάγκη.

1.4.3. Αξιολόγηση σε τακτά χρονικά διαστήματα

Αυτοί οι σημαντικοί στόχοι, που παρουσιάστηκαν σ' αυτό το κεφάλαιο, οδηγούν κάθε σχολική μονάδα και όλο το λασαλιανό δίκτυο των σχολείων να αξιολογούν και να βελτιώνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες στους μαθητές που έχουν περισσότερη ανάγκη από βοήθεια. Συμβάλλουν, επίσης, στο να αναπτύσσονται και να ανανεώνονται διάφορες δράσεις και δραστηριότητες στον χώρο της εκπαίδευσης, λαμβάνοντας πρωτίστως υπόψη τις νέες ανάγκες που εμφανίζονται.

«Από τη φύση της αποστολής σας είστε επιφορτισμένοι με τη μόρφωση των παιδιών. Νιώθετε πραγματική αγάπη γι' αυτά;»

Ι.-Β. Δελασάλ, Διαλογισμός 133-3

02

Όλοι μαζί σε συνεργασία με τα άλλα λασαλιανά σχολεία

“

Στο πρόσωπο του Ιωάννη-Βαπτιστή Δελασάλ, το Πνεύμα του Θεού προίκισε την Εκκλησία μ' ένα χάρισμα το οποίο εξακολουθεί να εμπνέει ακόμα και σήμερα τους Frères, αλλά και πολλούς λαϊκούς εκπαιδευτικούς.

Εργάζονται μαζί σε μια κοινή αποστολή για την υλοποίηση του έργου της σωτηρίας μέσα από ένα λειτούργημα, όπου “οι φτωχοί ευαγγελίζονται” και όπου οι νέοι μεγαλώνουν ως ανθρώπινα πλάσματα και ως τέκνα του Θεού.”

I.-B. Δελασάλ, Οδηγός Λειτουργίας των Σχολείων

Όλοι μαζί σε συνεργασία με τα άλλα λασαλιανά σχολεία

Η εκπαίδευση είναι έργο κατεξοχήν συλλογικό. Όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας στρατεύονται γύρω από έναν κοινό στόχο: την υλοποίηση του εκπαιδευτικού σχεδίου του σχολείου. Για να πετύχουν αυτόν τον στόχο, χρησιμοποιούν τα κατάλληλα μέσα και, στη συνέχεια, αξιολογούν τα αποτελέσματα της δράσης τους.

2.1. Όλοι μαζί

2.1.1. Με σεβασμό απέναντι στη διαφορετικότητα

Ο πλουραλισμός κυριαρχεί παντού γύρω μας, σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, άρα και στην εκπαίδευση. Κάθε σχολική μονάδα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τη συνεχώς αυξανόμενη διαφορετικότητα που χαρακτηρίζει τα μέλη του προσωπικού, τους γονείς και τους μαθητές. Οι διαφορές αυτές πρέπει να θεωρούνται πλεονέκτημα για τη μόρφωση, την εκπαίδευση και τη διάδοση του Ευαγγελίου, χωρίς να υποτιμάται το γεγονός ότι μπορεί να υπάρξουν διαφωνίες και διενέξεις εξαιτίας αυτών των διαφορών.

Η καλλιέργεια δημιουργικής συνεργασίας μεταξύ των διδασκόντων, με στόχο την καλύτερη δυνατή παροχή υπηρεσιών στους μαθητές, ήταν αυτό που συνεχώς απασχολούσε τον Δελασάλ. Αυτό πρέπει να είναι το πρωταρχικό μέλημα όσων εργάζονται σ' ένα λασαλιανό σχολείο, ανδρών και γυναικών, οποιαδήποτε θέση κι αν κατέχουν. Πρόκειται βέβαια για κάτι δύ-

σκολο, αλλά συνάμα και απαραίτητο, κάτι που απαιτεί ταυτόχρονα από όλους θέληση, υπομονή και επιμονή, διότι είναι πολύ εύκολο να γίνει κανείς ατομιστής ή να κλειστεί στον εαυτό του.

Ωστόσο, το κάθε μέλος της εκπαιδευτικής κοινότητας καλείται να συμμετάσχει στη λασαλιανή αποστολή, ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ικανότητες που διαθέτει, είτε είναι αρχάριος είτε έμπειρος, είτε χριστιανός είτε μη χριστιανός.

«Αν θέλετε να πιάσουν τόπο οι συμβουλές που δίνετε στους μαθητές σας, ώστε να ζήσουν με τρόπο ενάρετο τη ζωή τους, θα πρέπει ό,τι τους λέτε πρώτοι εσείς να το εφαρμόζετε.»

I.-B. Δελασάλ, Διαλογισμός 194

Πρόκειται για πρόκληση που μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία μιας πραγματικής εκπαιδευτικής κοινότητας, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει:

- ⇒ **σεβασμός** απέναντι στην προσωπική διαδρομή του καθενός και τις πεποιθήσεις του,
- ⇒ **αποδοχή εκ μέρους όλων** του ιδιαίτερου χαρακτήρα που έχει το λασαλιανό σχολείο,
- ⇒ **καλή θέληση** εκ μέρους όλων των μελών της κοινότητας για την επίτευξη του κοινού στόχου.

2.1.2. Για την εκπλήρωση της κοινής αποστολής

Οι προσδοκίες των νέων, των οικογενειών τους και της κοινωνίας για το σχολείο, η ποικιλομορφία που συναντάει κανείς στο εσωτερικό του ίδιου του σχολείου, η μάχη κατά της σχολικής αποτυχίας, η πρόληψη της περιθωριοποίησης και της βίας, όλα αυτά μας οδηγούν στην εποχή μας να αναλάβουμε κοινή δράση με σκοπό:

- ⇒ **στην αλληλογνωριμία και την αλληλοαποδοχή** μεταξύ ενηλίκων και νέων,
- ⇒ **την καλλιέργεια** της αδελφότητας, της συνύπαρξης και της αλληλεγγύης,
- ⇒ **την αλληλοστήριξη** σε στιγμές αποθάρρυνσης, φθοράς και κόπωσης,
- ⇒ **την αναζήτηση και εφαρμογή** αποτελεσματικών λύσεων, προ-

Για τον λόγο αυτό, είναι αναγκαίο να υπάρξει συμφωνία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους νέους, όσον αφορά τους στόχους του λασαλιανού σχολείου, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις ανθρώπινες αξίες. Πράγματι, κάθε διαπαιδαγώγηση προϋποθέτει και υποδηλώνει συγκεκριμένη αντίληψη για τον κόσμο και για τη ζωή. Η ελεύθερη αποδοχή αυτών των αρχών από όλους είναι προϋπόθεση για να πετύχει το εκπαιδευτικό σχέδιο, ενώ ενισχύει συγχρόνως την άποψη ότι ανήκουμε όλοι στην εκπαιδευτική κοινότητα.

κειμένου να αντιμετωπιστούν διάφορες δυσκολίες που προκύπτουν,

- ⇒ **τη βελτίωση των ατομικών ικανοτήτων**, τον εμπλουτισμό και την ανανέωση των παιδαγωγικών μεθόδων,
- ⇒ **τη διευκόλυνση της συνεργασίας** ανάμεσα στους καθηγητές που διδάσκουν διαφορετικά αντικείμενα,
- ⇒ **τη συνεργασία με πνεύμα αλληλοσυμπλήρωσης**, προκειμένου να πετύχουμε κοινούς στόχους,
- ⇒ **την από κοινού εφαρμογή** του εκπαιδευτικού σχεδίου και του εσωτερικού κανονισμού.

2.1.3. Σε μια εκπαιδευτική κοινότητα

Το λασαλιανό σχολείο προσπαθεί να ενισχύσει, όσο είναι δυνατόν, τη συμμετοχή όλων στη σχολική ζωή: του προσωπικού, της οικογένειας, των μαθητών, όσων ασχολούνται με τη διαχείριση, των αποφοίτων... Όλοι θέτουν στην υπηρεσία των νέων την εμπειρία τους, τις ικανότητές τους και τις γνωριμίες τους, σεβόμενοι πάντοτε τη θέση και τον ρόλο, τις αρμοδιότητες και τις υπευθυνότητες του καθενός. Η άσκηση εξουσίας ανατίθεται σε κάποιον, ο οποίος την αποδέχεται και τη μοιράζεται με άλλους.

Ο γενικός διευθυντής του σχολείου και οι διευθυντές των βαθμίδων μεριμνούν, ώστε αυτό το πνεύμα συμμετοχής να διαφαίνεται μέσα από τον τρόπο με τον οποίο διοικείται και εμψυχώνεται η σχολική μονάδα. Δίνουν μεγάλη σημασία στη δημιουργία και τη σωστή λειτουργία όσων φορέων ασχολούνται με την ενημέρωση, την ανταλλαγή απόψεων και την επικοινωνία.

Το σχολικό συμβούλιο αποτελείται από τους εκπροσώπους της εκπαιδευτικής κοι-

νότητας. Στις συνεδριάσεις του σχολικού συμβουλίου δίνεται κυρίως η ευκαιρία για ανταλλαγή απόψεων, για διευκρινιστικές ερωτήσεις και για την αποτίμηση του πνεύματος συνεργασίας. Κατά τις συνεδριάσεις του σχολικού συμβουλίου, ο καθένας θα πρέπει να εκφράζεται ελεύθερα.

Η δημιουργία μιας λασαλιανής ομάδας εκπαιδευτικών έχει πολύ μεγάλη σημασία, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχιση και η καλλιέργεια του λασαλιανού πνεύματος στα σχολεία που ανήκουν στο λασαλιανό δίκτυο μιας περιοχής. Συνιστάται η συμμετοχή όλο και περισσότερων μελών σ' αυτή την ομάδα, διότι είναι ένα μέσο εμπλουτισμού και αλληλοστήριξης μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα να ανταλλάσσονται απόψεις, ώστε να αναπτύσσεται διαρκώς το πνεύμα που διακρίνει τα σχολεία μας.

2.2. Σε συνεργασία με τα άλλα λασαλιανά σχολεία

2.2.1. Συμμετοχή στην κοινή προσπάθεια

Τα λασαλιανά σχολεία δεν λειτουργούν σαν απομονωμένες μονάδες. Κάθε σχολείο καλείται να αναπτύξει σχέσεις συνεργασίας με κοινωνικούς, πολιτιστικούς, οικονομικούς και σχολικούς φορείς.

Έτσι, τα λασαλιανά σχολεία είναι ενταγμένα στο ευρύτερο δίκτυο των χριστιανικών σχολείων στα οποία ανήκουν τα

ελληνογαλλικά σχολεία. Τα σχολεία αυτά διοικούνται από μοναχικές κοινότητες της Καθολικής Εκκλησίας και έχουν ιδρύσει τον Σύνδεσμο με την επωνυμία **Γραμματεία Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Ελλάδας** (Γ.Ι.Ε.Ι.Ε.), με σκοπό τη συνεργασία για την επίτευξη κοινών στόχων.

2.2.2. Δίκτυο σχολείων

Αλλά, όπως είναι φυσικό, τα ελληνικά λασαλιανά σχολεία συνδέονται με ειδικούς δεσμούς με το δίκτυο των υπολοίπων σχολείων που ανήκουν στον Εκπαιδευτικό Οργανισμό «La Salle», τόσο στην Ελλάδα όσο και στη γαλλόφωνη Ευρώπη, όπου και ανήκουν διοικητικά. Το δίκτυο αυτό:

⇒ **διαθέτει** δομές στο επίπεδο της διοίκησης και της εμπύχωσης, όπως είναι ο Frère Visiteur, προϊστάμενος των λασαλιανών σχολείων Γαλλίας, Ελβετίας και Ελλάδας, καθώς και το Συμβούλιο Λασαλιανής Εκπαιδευτικής Αποστολής (Συ.Λ.Ε.Α.),

⇒ **παρέχει στήριξη** στις σχολικές μονάδες με επισκέψεις εποπτείας, τόσο από τον Frère Visiteur όσο και από τον πρόεδρο του Συ.Λ.Ε.Α.,

⇒ **διοργανώνει** συνέδρια και ημερίδες με παιδαγωγικό, πνευματικό και επιμορφωτικό περιεχόμενο και προτρέπει τη συμμετοχή διευθυντικών στελεχών και εκπαιδευτικών σε συναντήσεις που λαμβάνουν χώρα στο εξωτερικό.

Έτσι, το κάθε σχολείο του δικτύου μπορεί να ζητήσει τη βοήθεια των υπηρεσιών που διαθέτει ο **Εκπαιδευτικός Οργανισμός «La Salle»** σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

2.2.3. Λασαλιανή εποπτεία

Σε τοπικό επίπεδο, η λασαλιανή εποπτεία εξασφαλίζεται από το Συμβούλιο Λασαλιανής Εκπαιδευτικής Αποστολής (Συ.Λ.Ε.Α.), που αποτελείται από Frères και λαϊκούς. Έχει την ευθύνη για την εκπαιδευτική πολιτική και τη γενικότερη πορεία των σχολείων στην Ελλάδα. Το Συμβούλιο αυτό είναι εξουσιοδοτημένο:

⇒ **να κάνει τακτικές επισκέψεις** στα σχολεία με στόχο την αξιολόγηση, όσον αφορά τη λειτουργία των σχολικών μονάδων, καθώς και την τήρηση του Εκπαιδευτικού Σχεδίου των λασαλιανών σχολείων,

⇒ **να μεριμνά για την επιμόρφωση** των διευθυντικών στελεχών και του διδακτικού προσωπικού των σχολείων στην Ελλάδα,

⇒ **να προτείνει στον Frère Visiteur** τους νέους γενικούς διευθυντές των σχολικών μονάδων.

03

Η διάπλαση του νέου ανθρώπου και η χριστιανική αγωγή

“

Ο Θεός επιθυμεί όχι μόνο να γνωρίσουν όλοι οι άνθρωποι την αλήθεια, αλλά και να σωθούν.

Και είναι αδύνατο να το θέλει πραγματικά, αν δεν δώσει και τα μέσα, δηλ. αν δεν δώσει στα παιδιά δασκάλους, οι οποίοι θα συμβάλουν στην πραγματοποίηση αυτού του σκοπού (...)

Εσάς, λοιπόν, διάλεξε ο Θεός για να τον βοηθήσετε να υλοποιήσει αυτό το έργο, αναγγέλλοντας στα παιδιά το μήνυμα του Ευαγγελίου και τις αλήθειες που περιέχει.”

I.-B. Δελασάλ, Διαλογισμός 193-3

Η διάπλαση του νέου ανθρώπου και η χριστιανική αγωγή

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής του δράσης, το λασαλιανό σχολείο προσπαθεί να συνδυάσει την πνευματική και ανθρωπιστική μόρφωση με τη μετάδοση του μηνύματος του Ευαγγελίου του Ιησού Χριστού: «*Εγώ ήλθον ίνα ζωήν έχωσι και περισσόν έχωσιν*» (Ιω. 10,10). Έτσι, το λασαλιανό σχολείο καθίσταται, όπως συνήθιζε να λέει ο I.-B. Δελασάλ, “ένα μέσο σωτηρίας” για τους νέους ανθρώπους, αφού τους παρέχει ανθρωπιστική και χριστιανική παιδεία.

3.1. Η συμβολή του σχολείου στην κριτική σκέψη

Σ’ έναν κόσμο όπου συντελούνται ταχύτατες και ριζικές αλλαγές στον κοινωνικό, πολιτισμικό και θρησκευτικό τομέα, το σχολείο βρίσκεται διαρκώς αντιμέτωπο με νέες προκλήσεις που οδηγούν στην ανάγκη να επανεξετάζεται ό,τι έχει σχέση με την παιδεία. Μια σχολική κοινότητα που επιδιώκει να εκπαιδεύσει τον άνθρωπο, τον πολίτη, τον χριστιανό οφείλει να λαμβάνει υπόψη της τις σημαντικές κοινωνικές εξελίξεις, οι οποίες θέτουν βασικά ερωτήματα σχετικά με το νόημα της ζωής και με τη συνύπαρξη των ανθρώπων.

Αν η μετάδοση των αξιών και της πίστης γινόταν στο παρελθόν μέσω αυστηρών

κανόνων που επιβάλλονταν εξουσιαστικά και με κυρώσεις, σήμερα δεν συμβαίνει το ίδιο. Η μετάδοση αυτή γίνεται μέσω του διαλόγου και με αντιπαράθεση διαφόρων απόψεων. Κάτι τέτοιο, βέβαια, προϋποθέτει απ’ τον καθένα να μπορεί να προσαρμοστεί σ’ αυτή τη νέα αντίληψη των πραγμάτων.

Αυτή η προσπάθεια προβληματισμού, με βάση συγκεκριμένα περιστατικά, εκπαιδεύει πράγματι τους νέους και τους μαθαίνει να κάνουν επιλογές. Αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της εκπαιδευτικής αποστολής του λασαλιανού σχολείου και καθορίζει αποφασιστικά την επιτυχία του.

3.2. Βασικές αξίες που πρέπει να προάγει το λασαλιανό σχολείο

3.2.1. Ελευθερία & αυτονομία των νέων ανθρώπων

Η ελευθερία του ατόμου θεωρείται από πολλούς ένα από τα κριτήρια που σηματοδοτούν την ποιότητα της κοινωνικής ζωής. Ωστόσο, ενήλικοι και νέοι γνωρίζουν πολύ καλά ότι η όποια πρόοδος σε οποιονδήποτε τομέα, αντί να περιορίζει τον καταναγκασμό, δημιουργεί συχνά νέες και πολλαπλές εξαρτήσεις. Γνωρίζουν εκ πείρας ότι ο κίνδυνος που απορρέει από αυτήν την επιθυμία για ελευθερία θα μπορούσε να τους οδηγήσει στην ικανοποίηση άμεσων προσωπικών αναγκών, εις βάρος της ελευ-

θερίας των άλλων. Για τον λόγο αυτό, η εκπαιδευτική κοινότητα θα πρέπει:

⇒ **να βοηθάει, ώστε ο καθένας να μπορεί να συλλάβει την πραγματική έννοια της ελευθερίας και**

⇒ **να δίνει την ευκαιρία στους νέους ανθρώπους να ασκούνται στην ελευθερία και να τη βιώνουν, τόσο μέσα στην τάξη, κατά τη διάρκεια της διδακτικής πράξης, όσο και στον χώρο του σχολείου γενικότερα.**

3.2.2. Υπευθυνότητα

Ο καλύτερος τρόπος, για να δείξουμε στους νέους ανθρώπους ότι τους έχουμε εμπιστοσύνη, είναι να τους μάθουμε να γίνουν υπεύθυνοι. Το σχολείο εκπαιδεύει τους νέους στην υπευθυνότητα, όταν τους μαθαίνει να καταλαβαίνουν και να αποδέχονται τον εαυτό τους. Κάτι τέτοιο, βέβαια, δεν είναι πάντα εύκολο, ιδιαίτερα για όσους έχουν πληγωθεί πολύ στη ζωή τους.

Βοηθάμε, επίσης, κάποιον να γίνει υπεύθυνος, όταν τον καλούμε να αναλάβει δράση, όταν δηλαδή του δίνουμε την ευκαιρία να συμμετέχει στις διάφορες εργασίες των επιτροπών, των συλλόγων, στις διάφορες

αντιπροσωπείες και στα όργανα που παίρνουν τις αποφάσεις.

Τέλος, βοηθάμε τα παιδιά και τους νέους να γίνουν πιο υπεύθυνοι, όταν τους επιτρέπουμε να αναλαμβάνουν ευθύνες, ανάλογα με την ηλικία τους, υπό τον όρο ότι ακούμε αυτά που μας λένε και ότι τους παίρνουμε στα σοβαρά, όταν τους αναθέτουμε διάφορες εργασίες.

«Να τους μιλάτε πάντα τρυφερά και να σωπαίνετε, όταν καταλαβαίνετε ότι θα τους μιλήσετε διαφορετικά.»

I.-B. Δελασάλ, Διαλογισμός 65-2

3.2.3. Σεβασμός και αξιοπρέπεια

Ο άνθρωπος νιώθει μεγάλη ικανοποίηση, όταν βλέπει ότι τον αποδέχονται οι άλλοι γι' αυτό που είναι, όταν διαπιστώνει

ότι δέχονται την προσωπικότητά του, τις ιδιαιτερότητές του, ακόμα και τα "τρωτά" του σημεία και την ανεπάρκειά του. Κάθε

μέλος της εκπαιδευτικής κοινότητας προσέχει, ώστε κανείς να μην γίνεται αντικείμενο ταπεινώσεων, ενοχλήσεων ή περιφρόνησης, όποια κι αν είναι η ηλικία του, η καταγωγή του, η θρησκεία του, οι πνευματικές του ικανότητες ή τα μειονεκτήματά του. Κάθε μέλος της εκπαιδευτικής κοινότητας,

είτε είναι παιδί, είτε νέος, είτε ενήλικος, έχει δικαίωμα στον σεβασμό και στην αξιοπρέπεια, επειδή είναι δημιουργημα του Θεού. Μόνο έτσι μπορεί να αποτραπεί η βία, η οποία είναι συχνά αποτέλεσμα άδικων συμπεριφορών.

3.2.4. Τρόποι καλής συμπεριφοράς & ευπρέπειας

Ο Ιωάννης-Βαπτιστής Δελασάλ έγραψε ένα έργο παιδαγωγικού περιεχομένου που έφερε τον τίτλο «Κανόνες Καλής Συμπεριφοράς, Ευπρέπειας και Χριστιανικής Αγωγής για τα χριστιανικά σχολεία». Η πρωτοτυπία αυτού του έργου συνίσταται στο γεγονός ότι δίνει χριστιανική διάσταση στους καλούς τρόπους και την ευπρέπεια. Η συμπεριφορά μας απέναντι στους άλλους πρέπει να διέπεται από την αρχή ότι οι άλλοι είναι παιδιά του Θεού και αδέρφια του Ιησού Χριστού.

Στη σύγχρονη πραγματικότητα, καλό θα ήταν το λασαλιανό σχολείο να επανεξετά-

σει υπό το φως του Ευαγγελίου τη σημασία που έχουν οι καλοί τρόποι για την προαγωγή των σχέσεων, τόσο μέσα όσο κι έξω από το σχολείο. Καμιά ανθρώπινη ομάδα δεν μπορεί να ζήσει χωρίς να ακολουθεί κάποιους κανόνες καλής συμπεριφοράς, κάποιους νόμους ή κάποιους κανόνες ευπρέπειας. Πρέπει να γίνεται αναφορά στον νόμο και να ασκούνται όλοι στην εφαρμογή του. Σ' αυτόν τον τομέα, αλλά και σ' όλη την εκπαιδευτική διαδικασία, είναι απαραίτητο να υπάρχει συνέπεια ανάμεσα στη θεωρία και στην πράξη.

3.2.5. Αγάπη προς τον πλησίον & τον εαυτό μας

Οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν πολύ καλά ότι πολλές από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι νέοι προέρχονται από την έλλειψη τρυφερότητας και αγάπης. Ο πόθος κάθε ανθρώπου να δίνει και να παίρνει αγάπη είναι βαθιά ριζωμένος στην καρδιά του. Η αγάπη προφυλάσσει από τη μοναξιά, φωτίζει τη ζωή του ανθρώπου και δίνει σε ό,τι κάνουμε ουσιαστικό νόημα.

Η αγάπη, όμως, δεν είναι κάτι δεδομένο. Πιο πολλές φορές συναντά κανείς απάθεια και αδιαφορία, παρά φιλία και αγάπη. Μαθαίνω κάποιον να αγαπάει –όπως τον μαθαίνω να είναι ελεύθερος και υπεύθυ-

νος– προϋποθέτει χρόνο, υπομονή και μεγαλοψυχία. Όλοι γνωρίζουμε ότι μπορεί να παρεκκλίνει κανείς εύκολα και θα πρέπει να το αποφύγουμε πάση θυσία.

Ο δάσκαλος δείχνει αγάπη προς τους μαθητές του, όταν τους βοηθάει να αναπτύξουν τις πνευματικές, διανοητικές, ηθικές και φυσικές δυνάμεις που υπάρχουν μέσα τους. Όταν ο χριστιανός δάσκαλος έχει εμπιστοσύνη στους νέους και τους αγαπά, τους μεταφέρει την αγάπη που έχει ο Θεός γι' αυτούς. Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί ότι η εκπαίδευση είναι πάνω απ' όλα έργο αγάπης.

3.3. Χριστιανική αγωγή

3.3.1. Μια αποστολή που έχει τις ρίζες της στην παράδοση του λασαλιανού σχολείου

«Αν είστε αυστηροί σαν τον πατέρα που θέλει να αποτρέψει το παιδί του από την αταξία, άλλο τόσο πρέπει να είστε τρυφεροί σαν τη μάνα που προσπαθεί να φέρει κοντά της τα παιδιά της, δίνοντάς τους όλη της την αγάπη.»

I.-B. Δελασάλ, Διαλογισμός 101-3

Πιστό στην παράδοση αλλά και στη σύγχρονη αποστολή του, το λασαλιανό σχολείο βεβαιώνει τη ζωντανή παρουσία του μηνύματος του Ευαγγελίου στον χώρο της εκπαίδευσης.

Χώρος ιδανικός για τη μόρφωση και την ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων, το λασαλιανό σχολείο αναγγέλλει σε όλους ότι το μήνυμα του Ευαγγελίου μπορεί να συμβάλλει σε μια επιτυχημένη ζωή. Αφήνει ελεύθερο τον καθένα να οικοδομήσει την προσωπικότητά του μέσα από μια σχέση με τον Θεό.

Όλη γενικά η ζωή του σχολείου, η οργάνωσή του, η παιδαγωγική που εφαρμόζει, ο τρόπος με τον οποίο εκτελεί κανείς τα καθήκοντα που έχει αναλάβει, το κλίμα που επικρατεί στις ανθρώπινες σχέσεις διέπονται από τις ευαγγελικές αρχές.

Η μετάδοση του Ευαγγελίου, λοιπόν, δεν είναι απλά και μόνον ένα συμπλήρωμα των σχολικών δραστηριοτήτων, οι οποίες είναι κοινές για όλους. Είναι μια παιδευτική διαδικασία, συνεχής και σταθερή, που στόχο έχει την ολοκλήρωση των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας. Η μετάδοση του Ευαγγελίου πραγματοποιείται μέσα από τον τρόπο που ζει κανείς, διδάσκει, εκπαιδεύει. Αρκεί να δίνεται η δυνατότητα στον καθένα να εμβαθύνει στο βαθύτερο μήνυμα του Ευαγγελίου.

«Οι δάσκαλοι συμβάλλουν στη δημιουργία κοινοτήτων όπου βιώνεται η πίστη στον Θεό και δίνουν ζωντανή μαρτυρία για τις αλήθειες που διδάσκουν.»

Κανονισμός των Frères, άρθρο 17-γ

3.3.2. Μια αποστολή που αποδέχεται η εκπαιδευτική κοινότητα

Το λασαλιανό σχολείο τούς αποδέχεται όλους, όποιες κι αν είναι οι προσωπικές τους πεποιθήσεις, αλλά συγχρόνως τους καλεί να συμμετάσχουν στη μετάδοση του ευαγγελικού μηνύματος ή τουλάχιστον να το σεβαστούν. Όλοι μπορούν να συνεισφέρουν στο έργο αυτό, θέτοντας στην υπηρεσία του συνόλου τον ίδιο τους τον εαυτό και την ενεργητικότητά τους.

Στο λασαλιανό σχολείο, όπου δίνεται η ευκαιρία στον νέο να αποκτήσει σφαιρική μόρφωση, η εκπαιδευτική κοινότητα συναισθάνεται ότι έχει επωμιστεί ιδιαίτερη

ευθύνη για τη μετάδοση των αρχών του Ευαγγελίου.

Βέβαια, η πίστη στον Θεό και οι χριστιανικές αρχές και αξίες μεταδίδονται στον χώρο του σχολείου μόνο όταν βιώνονται.

Καλούνται, λοιπόν, όσοι ενστερνίζονται αυτές τις αρχές και αξίες να οικοδομούν μια πνευματική κοινότητα χωρίς στεγανά, καταδεκτική με όλους και αδελφική, "ένα πνευματικό κύτταρο", αναγνωρίσιμο στους κόλπους του λασαλιανού σχολείου.

3.3.3. Το λασαλιανό σχολείο: χώρος για κοινές πνευματικές εμπειρίες

Αυτό που έχει σημασία σ' ένα λασαλιανό σχολείο είναι να δίνεται η δυνατότητα σε όλους να ζήσουν πνευματικές εμπειρίες και να εμβαθύνουν στο μήνυμα του Ευαγγελίου όσοι το επιθυμούν.

Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητο:

- ⇒ **να διδάσκεται το μάθημα των Θρησκευτικών** σε όλες τις τάξεις, αλλά με διαφορετικό τρόπο σε κάθε τάξη και με διαφορετική παιδαγωγική προσέγγιση, ανάλογα με το χριστιανικό δόγμα του καθενός και με σεβασμό στις θρησκευτικές πεποιθήσεις των μαθητών. Η θρησκευτική άγνοια μπορεί να γίνει αιτία θρησκευτικού φανατισμού και μισαλλοδοξίας και να αποτελέσει εμπόδιο για μια ελεύθερη επιλογή,
- ⇒ **να βιώνεται το πνεύμα της χριστιανικής αγάπης στην εκπαιδευτική κοινότητα,**

- ⇒ **να προάγεται μέσω της εποικοδομητικής συνύπαρξης το πνεύμα του οικουμενισμού,**
- ⇒ **να γίνονται τακτικά εκκλησιασμοί.** Καλό θα ήταν, επίσης, να υπάρχει στο σχολείο ειδικός χώρος:
- ⇒ **για προσευχή και περισυλλογή,**
- ⇒ **για τον πνευματικό και τις εξομολογήσεις.**

Επίλογος

Στην αναφορά της προς την UNESCO, η Διεθνής Επιτροπή για την εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα «επιβεβαιώνει με ιδιαίτερη έμφαση μια βασική αρχή: η εκπαίδευση πρέπει να συμβάλει στην πλήρη ανάπτυξη του ανθρώπου, στην ανάπτυξη του πνεύματος και του σώματος, της ευφυΐας, της ευαισθησίας, της αισθητικής, της υπευθυνότητας και της πνευματικότητας.» Και προσθέτει: «Για να μπορέσει η εκπαίδευση να ανταποκριθεί στην αποστολή της, πρέπει να οργανωθεί γύρω από τέσσερις βασικούς άξονες, οι οποίοι θα συνοδεύουν τον άνθρωπο καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του και θα αποτελούν τους πυλώνες της γνώσης: να μάθουμε να μαθαίνουμε, να μάθουμε να ενεργούμε, να μάθουμε να συμβιώνουμε, να μάθουμε να υπάρχουμε».

Το παρόν εκπαιδευτικό σχέδιο, όπως ακριβώς και ο Οδηγός Λειτουργίας των Σχολείων του αγίου Ιωάννη-Βαπτιστή Δελασάλ, του οποίου αποτελεί τη συνέχεια, επιβεβαιώνει τις ίδιες απόψεις και εξακολουθεί να πιστεύει στον σημαντικό ρόλο που παίζει η εκπαίδευση για το μέλλον των ανθρώπων και της κοινωνίας.

Εκτός αυτού, στο παρόν σχέδιο υπογραμμίζεται η σημαντική προσφορά των γονέων, των παιδιών και των εκπαιδευτικών, οι οποίοι συνεργάζονται στους κόλπους του λασαλιανού σχολείου για την ανάπτυξη και τη μόρφωση των παιδιών και των νέων.

Χωρίς να υπάρχει πρόθεση να ελαχιστοποιηθούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν σήμερα το σχολείο και οι δάσκαλοι, το εκπαιδευτικό αυτό σχέδιο φιλοδοξεί να γίνει ένας οδηγός για την επιτυχία και την ολοκλήρωση του κάθε ανθρώπου, είτε είναι νέος είτε είναι ενήλικος, σε όλους τους τομείς της ζωής του: στον ανθρώπινο, στον επαγγελματικό και στον πνευματικό. Τέλος, το εκπαιδευτικό σχέδιο θα βοηθήσει τον εκπαιδευτικό στην καθημερινή του δράση, αλλά και το σχολείο στην αξιολόγηση της πορείας του, σύμφωνα με τη λασαλιανή παράδοση.

De La Salle

Σύγχρονος Οδηγός Λειτουργίας των Λασαλιανών Σχολείων